

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1.—, lanskoletne 2.—; mesečna naročnina Din 20.—, za tujino 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. Oglasi po tarifi in dogovoru.

Uprava

Ljubljana, Gradišče 10, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 214

Ljubljana, sreda, dne 16. septembra 1931

Leto II.

Knez Starhemberg,

heimwehrovski voditelj, ki je bil povodom zadnjega ponesrečenega puča aretiran.

Seja ministrskega sveta

Beograd, 15. septembra. AA. Danes od 11. do 13. in pol popoldne se je vršila pod predsedstvom predsednika vlade in ministra notranjih zadev armijskega generala Petra Živkovića seja ministrskega sveta. Na seji so reševali tekoča vprašanja.

Velik govor našega delegata v Ženevi

Ženeva, 15. septembra. AA. V debato v politični sekciji je posegel tudi jugoslovanski stalni delegat pri Društvu narodov dr. Ilija Šumenković. Jugoslovanski delegat je imel pri tej priliki velik govor in je zastopal stališče, naj bi odbor za proučitev evropskega vprašanja nadaljeval svoje delo.

Za pomoč pasivnim krajem

Beograd, 15. septembra. AA. Snoči se je nadaljevala konferenca glavnega odbora Rdečega križa, ki je bila odprta v nedeljo. Na konferenci so sklenili ustanoviti odbor, ki bo pozval prebivalstvo, naj zbira podpore in prispevke za kraje, ki so bili prizadeti po suši, toči in slabem vremenu v Savski, Vrbaski, Primorski in Zetski banovini. Tak odbor je bil sestavljen že o priliki velikih poplav leta 1926. Tedaj je zbral prav lepo vsoto 18.828.000 Din. Podobno naj odbor zbere tudi sedaj primerna sredstva za pasivne kraje v navedenih banovinah.

Prepoved zborovanja v Nemčiji

Pariz, 15. septembra. AA. Havas poroča iz Berlina, da je predsednik berlinske policije prepovedal vsa zborovanja, ki bi lahko ogrozila mir in red.

Nemčija in ukrajinski terorizem na Poljskem

Varšava, 15. septembra. AA. Pat poroča: »Ilustrovani Kurier Podzani« polemizira s pisanjem nemških listov, ki ga napadajo zaradi njegovih razkritij o udeležbi Nemcev pri ukrajinskih neredih. List pravi, da njegove navedbe drže, in vztraja pri svojih obtožbah ter napoveduje še nove dokumente, ki bodo potrdili sodelovanje Nemcev s poljskimi subverzivnimi elementi.

Zadruga za gospodarske filme

Beograd, 15. septembra. AA. Na pobudo Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine je bila danes konferenca o tem, kako organizirati filmske posnetke iz gospodarskega življenja. Ti filmi naj bi služili napredku našega gospodarstva. Konferenci so prisostvovali šef centralnega presbiroja pri predsedništvu ministrskega sveta svetla Marjanović, zastopniki gospodarskih ustanov in Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine. Po končani razpravi je bil izvoljen ožji odbor pod vodstvom šefa tega zavoda dr. Juraja Tomičića. Odbor ima nalogo, da sestavi pravila zadruga za gospodarske filme. Naloga nove zadruga je, da prične takoj z delom in da organizira filmsko propagando.

Konferenca zastopnikov gospodarskih organizacij

Beograd, 15. septembra. AA. Danes dopoldne je bila v obrtniškem domu konferenca zastopnikov gospodarskih organizacij o izpolnitvi gospodarske in industrijske statistike. Med drugimi so konferenci prisostvovali Novak Popović, referent ministrstva za trgovino in industrijo, Borivoje Panjevac, referent splošne državne statistike pri predsedništvu ministrskega sveta in dr. Krmpotić, referent ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje. V razpravi so bili predlagali centrale industrijskih korporacij o tem, kako organizirati zbiranje in urejevanje gospodarskih podatkov iz vse države.

Nova francosko-italijanska pogajanja v Ženevi

Pogajanja so stopila baje v odločilno fazo — Briandov optimizem glede zmage mirovne ideje — Dvoličnost italijanske politike glede razorožitve

Pariz, 15. septembra. AA. Današnji »Echo de Paris« objavlja poročilo svojega poročevalca iz Ženeve o tem, da so pomorska pogajanja med Francijo in Italijo ponovno prešla v aktivno fazo. Posebno živahna so pogajanja med francoskim strokovnjakom Massiglijem in italijanskim zastopnikom Rossijem. Zaenkrat še ni znano, kakšen bo obrazec sporazuma in kakšna naj bodo končna pogajanja. Francija je pripravljena po poročilu tega poročevalca olajšati sporazum z raznimi popusti.

Ženeva, 15. septembra. AA. Novinarsko združenje je priredilo načelnikom inozemskih delegacij slavnosten banket. Francoški zunanji minister Briand je v svojem govoru ponovno poudaril, da zaupa v napredek mirovne ideje, ki je že globoko pridrila v narodne mase.

Nemški zunanji minister Curtius je v svojem govoru slavil Briandove zasluge za svetovni mir in naglasil, da je Nemčija trdno odločena, nadaljevati politiko nemško-francoskega sodelovanja.

Pariz, 15. septembra. r. »Le Temps« razpravlja o italijanskem stališču glede razorožitve, kot ga je označil italijanski zunanji minister Grandi v svojem ženevskem govoru, ter primerja to oficijelno stališče italijanske vlade z dejanskim razpoloženjem glede vprašanja razorožitve, kakor prihaja do izraza v fašistovskih mladinskih in predvojaških organizacijah. V hipu — pravi list — ko stavi fašistovska Italija v Ženevi senzacionalne predloge za razorožitev, ne bo brez važnosti, če se omeni, da izvaja doma čedalje bolj obsežne priprave nacije za vojno. V sedanjem času jemlje fašistovska država otroka skoro že iz zibelke, da ga uvrsti med »Balile«. Nato ga uvrsti v organizacije avangardistov, dalje v mladinske fašije in končno mu daje, ko je star 18 let, tudi predvojaško izobrazbo. Po vsej tej obsežni predpripravi ga potem izroča armadi.

Toda do sedaj je bila obvezna le taka vojaška priprava za italijansko mladino, dočim je bila sestavljena organizacija »Balila« v načelu le iz prostovoljnih članov. Za vstop v to organizacijo je bil namreč potreben pristanek staršev. Kljub temu pa je skoraj ena tretjina italijanskih otrok, t. j. več ko en milijon, bila vpisana v »Balile«. Po uspehu nedavnih manifestacij v Rimu, kjer je 50.000 dečkov posvetilo svoje počitnice vojaškim vajam, pa je Mussolini odredil, da se organizacija »Balila« raztegne na vse italijanske otroke brez vsake izjeme. To pomeni torej, da bodo sinovi komunistov kakor meščanov, delavcev kakor kmetov, sinovi katoličanov, antifašistov, z eno besedo vsi otroci, čim dopolnijo 8 leto, morali obvezno nositi črno srajco, t. j. biti člani »Balile« in dobiti vso ono militariistično vzgojo, ki jo ta organizacija predvideva.

Skratka: trije milijoni otrok se bodo učili, kako se rabi puška. V hipu, ko se fašistovska Italija obnaša v Ženevi kot pobornica razorožitve, razvija in krepi ona sama doma grozanske vojaške priprave mladine, t. j. se moralno oborožuje. To dejstvo, zaključuje »Le Temps«, je treba tem bolj podčrtati in razglasiti, ker vceplja fašizem tej mladini duh, ki je vseskozi duh vojne.

Zastopnik Mehike v DN

Mexico, 15. septembra. AA. Mehški poslanik v Parizu Portigil, bivši predsednik mehiške republike, bo zastopal Mehiko na skupščini Društva narodov. Kot delegata sta mu pridružena še Estrado in Gonzelos.

Uspešna preiskava o atentatu na Madjarskem

Policija je atentatorjem na sledi — Izdal jih je njihov rokopis — Pričakuje se, da bodo v kratkem aretirani

Budimpešta, 15. septembra. n. Konster-nacija zaradi nedeljske katastrofe traja še dalje. Madjari menijo, da je ta atentat največja nesreča za vso javnost. Policija sklepa, da so atentatorji bivali najmanj dva tedna na Madjarskem. V Budimpešti so med 13. in 19. avgustom kupili ročne električne svetilke in baterije marke »Orion«, katere so našli na mestu atentata. Policija misli, da obstajajo zveze med tem atentatom in med atentati, ki so bili izvršeni v Nemčiji in Romuniji. Atentatorjev je bilo najbrže troje, od katerih je bil eden tujec, dva pa Madjara.

Budimpešta, 15. septembra. n. Policija je odkrila atentatorje po pretilnih pismih iz poslednjih dni. Rokopise teh pism so primerjali z rokopisom elektrotehnika Ludvika Leibneca iz Nemčije in dognali, da je Leibnec bil med atentatorji. Leibnec se je večkrat pojavil v Budimpešti in je bil na Madjarskem, ko se je izvršil atentat. Z gotovostjo so dognali, da je v temni noči ubežal čez češkoslovaško mejo, a do sedaj ga še niso mogli najti. Policija je razposlala njegovo sliko vsem evropskim policijam. Pričakujejo, da bo danes aretiran.

Budimpešta, 15. septembra. n. Po poslednjih izjavah tukašnjih političnih policijskih organov, je policiji uspelo najti sled za atentatorji na brzovlak Dunaj-Budimpešta. Mnogo prič in strokovnjakov je podalo podrobna poročila, na podlagi katerih se vodi preiskava. Podatkov policija noče objaviti. Po vesteh iz Bratislave je češkoslovaško orožništvo zasedlo vsa važna mesta na meji, da bi preprečilo beg atentatorjev, če se v resnici mudijo na Češkoslovaškem.

Budimpešta, 15. septembra. Vladni list »Budapesti Hirlap« poroča, da je policija že sedaj dognala, da so atentat izvršili komunisti, ki jih je vodil neki na Madjarskem zelo dobro znani komunist. Ta vest je med najširšimi krogi izzvala največjo senzacijo. Gre namreč za nekega madjarskega komunisto, proti kateremu je policija pred nekaj meseci uvedla preiskavo, a se mu je posrečilo pobegniti čez mejo. Sedaj pa so dognali, da se je s potvorjenim potnim listom večkrat vrnil v Budimpešto. Prihajal je iz Češkoslovaške. Ker je Bija Torbagy le pol ure oddaljen od češkoslovaške meje, je verjetno, da so atentatorji izginili čez mejo, še predno se je zgodila nesreča.

vaške meje, je verjetno, da so atentatorji izginili čez mejo, še predno se je zgodila nesreča.

Budimpešta, 15. septembra. n. Preiskava o atentatu na vlak Budimpešta-Dunaj napreduje z vso naglico. Grafolog Silberer, ki je pregledal rokopise najdenih pism, je dal zanimivo izjavo o piscu. Dejal je, da je zelo inteligenčen človek, a poln mržnje in sovraštva. Bil je več časa v zaporu, iz katerega so ga šele pred kratkim izpustili. Skušal je pisati z drugimi črkami, ker je vedel, da policija pozna njegov rokopis. Po grafologovem mnenju ima pisec pisem 28 do 34 let.

Vojni minister Gömbös je novinarjem izjavil, da bo proti atentatorjem postopal po naredbi iz leta 1924, ki določa, da se morajo ubijalci in požigalci soditi pred izrednim sodiščem.

Žrtve železniške katastrofe bodo pokopali v četrtek ob 3. popoldne v Budimpešti. Krste so razložene na velikem mrtvaškem odru na trgu Vernež. Direkcija državnih železnic bo plačala pogrebne stroške.

Likvidacija heimwehrovskega puča

Pri preiskavi so bile odkrite velike zaloge orožja — Notranje ministrstvo pripravlja odlok o razpustu Heimwehra

Dunaj, 15. septembra. d. Preiskave v stanovanjih raznih heimwehrovskih voditeljev ter v njihovih pisarnah se nadaljujejo. Zelo temeljito se preiskuje zlasti palača kneza Starhemberga v Lincu, kjer so našli mnogo spisov in korespondence. Knez Starhemberg se nahaja še v zaporih ter so vesti, da je bil že izpuščen na svobodo, izmišljen. Pri preiskavah na raznih krajih Štajerske so našli velike zaloge orožja.

Dunaj, 15. septembra. d. V notranjem ministrstvu pripravlja minister Winkler odlok o razpustu heimwehrovskih organizacij. Definitivna odločitev o tem bo padla povratku zveznega kancelarja dr. Burescha iz Ženeve.

Dunaj, 15. septembra. d. Heimwehrovska motšvo, ki je bilo v nedeljo popoldne pri Klosterneuburgu od zvezne žandarmerije in vojaštva zajeto, je bilo danes večinoma zopet izpuščen, ker so tozadevna zasliševanja končana. Med ujetniki se nahaja tudi nekač avstrijskega vojnega ministra Karl Vaugoin.

Dunaj, 15. septembra. n. O skupni meščanski kandidaturi za predsedniške volitve se meščanske stranke še niso sporazumele. S profesorjem Miklasom, sedanjim predsednikom zvezne republike, ni razen krščanskih socialistov nihče zadovoljen. Danes bo profesor Miklas sam izjavil, ali kandidacijo sprejme ali ne. Če bi kandidacijo sprejel, bi meščanske stranke soglasno postavile za kandidata bivšega kancelarja dr. Enderja, ki bi kandidacijo sprejel. Sporazum med krščanskimi strankami je vsekakor potreben, ker bodo socialni demokratje pri svoji volilni kampanji ponesrečeni heimwehrovski prevrat zlahka izbrabili v svoje namene. Kandidat socialnih demokratov je dr. Renner.

Povratek podmornice »Nautilus«

Pariz, 15. septembra. AA. Poročajo iz Osla, da je podmornica »Nautilus« danes prispela v luko Harstal.

Hitrostni rekordi angleških letalcev

London, 15. septembra. AA. Kralj je čestital letalskemu poveljniku Orlebarju, letalskemu poročniku Boothmanu in letalskemu poročniku Stainforthu na velikih uspehih tekme za Schneiderjev pokal.

Kraljevi letalski klub je objavil včeraj uradne hitrostne podatke, ki se pa nekoliko razlikujejo od prvih poročil. Tako je dosegel Stainforth 379,5 in ne 386 milj hitrosti na uro. Novi svetovni rekord je tako boljši od onega, ki ga je postavil letalski poveljnik Orlebar, za nekaj več kot 21 milj. Če bo vreme lepo, bo Stainforth še ta teden pokušil postaviti nov svetovni hitrostni rekord in sicer z letalom tipa »Vickers Rollsroyce«, ki je opremljeno s posebno močnimi stroji. Ker čakajo na rezultat tega poleta, ni gotovo, če bodo predložili nedeljski rekord mednarodni letalski zvezi v potrditev.

Katastrofalno neurje v Alžirju

Pariz, 15. septembra. AA. Havas poroča iz Alžira, da je tam danes dopoldne vladalo strahovito neurje, ki je zahtevalo mnogo človeških žrtve. Nevhita z viharjem je trajala polne tri ure. V Sumi so počile zaradi silnega pritiska vodovodne cevi, pri čemer je našlo smrt osem ljudi. Škoda je velika. Pokvarjene so tudi železniške proge in ceste.

Dvodomni sistem

Ena najvećjih pridobitev nove ustave je uvedba dvodomnega sistema. To smo živo čutili, zlasti v času razburkanih strankarskih bojev. Skupščina se je samo prepirala in prepirala in vsi zakonski načrti, tudi najnujnejši, niso mogli biti rešeni, ker so strankarski prepiri čisto okupirali skupščino. Če pa se je na vse zadnje le posrečilo, da je bil kateri od zakonskih načrtov sprejet, potem je bil v skupščini gotovo tako zdelan in pokvarjen, da ni bil več za rabo. Komaj je izšel zakon, že so ga morali z raznimi pravilniki in novelami krpiti, da je sploh bil uporaben, a navadno tudi vse te krparije niso dosti pomagale.

V tedanjih časih je mogel vsakdo ne enkrat slišati iz ust poznavalcev našega gospodarstva vzdih, kako bi bilo dobro za vse nas in za vso državo, če bi imeli tudi mi dvodomni sistem. Kako vse drugačne zakone bi dobivali, če ne bi imeli le skupščine, ki se je znala naravnost mojstrsko prepirati, temveč tudi drugo skupščino, kjer bi sedeli strokovnjaki in skrbeli samo zato, da bodo zakoni dobri, pa če so baš strankarjem po volji ali ne.

In ne enkrat so naši pridobitni krogi tudi javno zahtevali, da dobi tudi Jugoslavija, kakor vse druge velike države, svoj senat. Ali iz neke neverjetne strmežljivosti do napačno pojmovane demokratičnosti so bile vse te zahteve brezuspešne. Pri nas je še naprej veljal le enodomni sistem, pa čeprav je vsak zakon naše strankarske skupščine skoraj kričal po korekturi.

Zaman so bili tudi vsi drugi tehtni razlogi, ki so govorili za dvodomni sistem. Tako je bilo vse zaman, če je kdo opozarjal na vzgled velike zapadne demokracije, kjer javnost pozna le dvodomni sistem. Francija ima svoj senat, Anglija ima svojo gornjo zbornico, Združene države Sev. Amerike imajo svoj senat, ali za nas ni bil senat dosti dober. Pa smo še naprej delali slabe zakone in se v prvi vrsti prepirali.

Kakor mnogo drugih starih strani naše ga prejšnjega partizanskega parlamentarnizma, tako je sedaj konec tudi z enodomnim sistemom. Na vse zadnje je dobila tudi Jugoslavija svoj senat in, kar je največ vredno — senat, za katerega bodo jamstva tu, da bo res dobro delal. V našem bodočem senatu se ne bo nikomur treba ozirati na razne posebne želje teh ali onih krogov, ker bo že sestava senata samega izločila vse te kvarne vplive.

In dobro je tako! Polagajo se novi temelji jugoslovanske političnega življenja in ti temelji morajo sloneti na zakonodaji, ki je v vsakem pogledu dobra in pretehtana, da bo misel narodnega in državne edinstva od vseh strani trdno in dobro podprta. Naši prvi strokovnjaki ne bodo več potisnjeni v ozadje, temveč v senatu bodo dobili besedo, da bodo mogli z vsemi svojimi bogatimi izkušnjami na najboljši način služiti svojemu narodu.

Veliko pozitivno dejanje je uvedba dvodomnega sistema, ker je šele s senatom postavljeno, da mora naš parlament delati dobro. Če se bo poslanska skupščina zavedala, da mora vsak njen zakonski načrt prestati še najprej kritiko senata, predno postane zakon, potem tudi zakonska skupščina ne bo več lakomnišljeno sklepala zakonov, temveč se potrudila, da bodo ti tudi vzdržali kritiko strokovnjakov, ker drugače bodo šli v koš. Vsi poslanci pa bodo živo zainteresirani na tem, da prinesejo domov svojim volilecem dobre zakone, vsled česar pa jim tudi ne bo preostalo nič drugega, ko da sklepajo in delajo dobre zakone. Vsa nova zakonodaja se bo morala nujno izboljšati vsled uvedbe senata in to je pridobitev, ki je ni mogoče dovolj podčrtati.

Z uvedbo senata smo napravili pomemben korak naprej, ki bo vsak dan rodil večje uspehe. Z uvedbo dvodomnega sistema se šele pričnemo politično šola našega naroda. In da to šolo krvavo potrebujemo, ne dokazuje nobena stvar bolj, ko nezdrave strankarske razmere, iz katerih nas je rešila samo preudarnost našega kralja.

Hudi nalivi v Beogradu

Beograd, 15. septembra. I. V Beogradu že tretji dan neprestano dežuje. Voda je toliko, da ljudje takšnih nalivov ne pomnijo.

Najhitrejši vlak na svetu

London, 15. septembra. AA. Velika zapadno-železniška družba si je včeraj ponovno priborila rekord za najhitrejši vlak na svetu. Cheltenhamški brzovlak je prevozil 77,25 milj iz Swindona v Paddington v 59 in pol minuti. Vlak je imel 6 voz. Vozil je železniški stroj tipa »Castle«.

Načrt MacDonalddove vlade za štednjo pod streho

Spodnja zbornica ga je sprejela s 310 glasovi proti 253 — Glasovi o skorajšnjih novih volitvah

London, 15. septembra. AA. Snoči je spodnja zbornica z večino 57 glasov odobrila zakonski načrt za štednjo, ki bo prihranil državi 70 milijonov funtov sterlingov. Glasovali so pozno ponoči. Zakonski načrt je bil sprejet s 310 glasovi proti 253. Debata se je omejila v glavnem na načrt za štednjo, ki ga je usvojila že bivša delavska vlada. Opozicija je priznala, da je bivša vlada zmanjšala proračun za 56 milijonov funtov sterlingov. Bivši minister Lansbury je pa izjavil, da delavski kabinet ni bil v tem vprašanju soglasnega mnenja.

Zakladni minister Snowden in sir Herbert Samuel sta v svojih izjavah naglašala, da se bivši ministri ne morejo odtegniti odgovornosti za zmanjšanje državnega proračuna, ki so ga sami izvedli, ko so bili še na vladi in ki ga sedaj kot opozicijski nalcii kritizirajo. Debato je zaključil v imenu vlade Neville Chamberlain. Izjavil je, da je vlada s svojimi odredbami odvrgla neposredno nevarnost. Sedaj je naloga vlade, da izdela program konstruktivne politike, ki naj poživlji trgovino in industrijo. Čim bo, je zaključil govornik, neposredna naloga končana, bo treba takoj pričeti s konstruktivnim delom.

London, 15. septembra. AA. Narodna železničarska zveza v Ledburyju je poslala MacDonaldu pismo, kjer ga obvešča, da so železničarji soglasno izrazili sedanjí vladi zaupnico.

London, 15. septembra. n. Laburistični »Daily Herald« poroča, da se konservativci pripravljajo na razpust parlamenta in na razpis novih volitev. Pravijo, da bo parlament razpuščen že v prihodnjem tednu, nove volitve pa da se bodo vršile 15. oktobra. Do petka menijo spraviti pod streho vse ukrepe za sanacijo državnega proračuna. S tem bo tudi rešena naloga sedanjega nacionalne vlade. Liberalci in konservativci se že pogajajo za sodelovanje pri volitvah. Konservativci ne bodo postavili svojih kandidatov tam, kjer bodo kandidirali liberalci, ki so se izjavili za zaščito carinske politike.

Preuredba volitev v svet Društva narodov

Predlog lorda Cecila sprejet z 28 proti 24 glasovom

Zeneva, 15. septembra. n. Prva komisija DN se je danes bavila s predlogom britanskega delegata lorda Cecila. Lord Cecil je predlagal, naj se ustanovi poseben odbor, ki bo proučil vprašanje volitev Sveta DN. Razne skupine držav hočejo namreč vsaka svojo rešitev. Nekatere države pa branijo sedanjí sistem. Med temi so v prvi vrsti države južne Amerike in Francija, proti sedanjemu sistemu pa Grčija, Portugalska in Irska. Končno so z 28 proti 24 glasovom sprejeli Cecilov predlog. Ta britanska zmaga pa ima tudi svoj političen pomen, ker kaže načelno stališče britanske vlade proti sedanjí grupaciji.

V 6. komisiji, ki se bavi s političnimi vprašanji, so se bavili s poročilom evropske komisije in sklenili, da ga predložijo zborovanju DN. Nato so razpravljali o Litvinovem predlogu glede pogodb o gospodarskem nenapadanju.

Petnajsta obletnica prve dobrovoljske divizije

Priprave za svečano razvitje zastave saveza dobrovoljcev, ki jo je podaril Nj. Vel. kralj

Beograd, 15. septembra. AA. Glavni odbor Saveza vojnih dobrovoljcev kraljevine Jugoslavije nas je naprosil za tole objavo:

Minister vojske in mornarice je s svojim sklepom z dne 9. septembra 1931 let. št. 23.062 odobrili prošnjo glavnega odbora in dovolili, da smejo predpostavljeni starešine dovoliti oficirjem, bivšim komandantom in komandirjem dobrovoljskih edinic, kakor tudi dobrovoljcem, ki so sedaj aktivni oficirji ali podoficirji, krajše dopuste za sodelovanje na svečanosti razvitja in posvetitve savezne zastave dne 3. in 4. oktobra v Beogradu. Ravno tako je vsem tem dovoljeno, da sodelujejo v svečani povorki o priliki dela.

fileja. Zato poziva glavni odbor vse navedene, naj se v čim večjem številu udeležijo svečanosti petnajste obletnice prve dobrovoljske divizije in njenih slavnih borb v Dobruđi, kakor tudi posvetitve in razvitja savezne zastave, ki jo je daroval in ki ji bo kumoval naš vrhovni poveljnik Nj. Vel. kralj Aleksander I.

Udeleženci imajo 75-odstotni popust na vseh železniških progah in parnikih državne rečne plovbe. Na odhodni postaji kupijo pol voznega listka, ki velja za povratek proti legitimaciji in potrdilo, da se je dotičnik udeležil proslave. Te legitimacije pošlje vsakemu interesentu na željo glavni odbor, Beograd, Miloša Velikog 6.

Otvoritev nove indijske konference

Odločilni značaj sedanjega sestanka — Gandhijev dan molčanja

London, 15. setembra. AA. Javnost se zelo zanima za zasedanje odbora za zvezni ustroj indske ustave, ki se je pričelo včeraj. Seje so veliko pridobile na reprezentativnosti s prihodom Gandhija, ki prvič prisostvuje njenim razpravam.

Včeraj je imel Gandhi dan molčanja. Zato na seji ni govoril in je stavil le pismena vprašanja. Poslušal je pazljivo vse razprave. Kar je hotel vprašati, je napisal na papir in ga izročil predsedniku Sankeyju, ki mu je napisal svoj odgovor.

Lord Sankey je pozdravil delegate Gackwarja iz Barode, Gandhija in Malaviyo Pandita, ki se niso udeležili zadnje indske konference.

Dejal je, da je njihova prisotnost velikega pomena in da je ojačila reprezentativni značaj odbora. Izrazil je dalje upanje, da bo prišlo v odboru na temelju prejšnjega dela v kratkem do sporazuma. Dolžnost odbora bo staviti predloge in razpravljati o njih umestnosti.

Dalje je dejal, da ne želi predlagati ničesar, kar bi imelo značaj ultimatumov, vendar mora pri tej priliki opozoriti odbor, da bi se to zgodilo, ako ne bi prišlo do sporazuma in ne bi se pričela pogajanja.

Dopoldne in popoldne so govorili večina delegati, ki so označili svoje stališče do naloge, ki jo imajo izvršiti. Veliko zanimanje je izzval govor velikega indskega industrijskega sira Madabhoyja, ki je odločno poudaril potrebo jamstev v novi indski ustavi. Očrtal je tesne zveze med angleško in indsko financno in dejal, da so finančna jamstva potrebna v interesu obeh dežel. Indija kot celota ne more sprejeti nobenih predlogov, ki bi, četudi v najmanjši meri, odklanjali njene dolgeve.

Glede verskega spora med hindujski in muslimani je govornik prepričan, da se bodo te verske skupine sporazumele same med sabo in rešile tako problem, ki nikakor ne sme ovirati reform ali pa ustave. Če se ta prilika za sporazum ne izrazi, ne bo najbrž 5 let tako ugodne prilike, da se ta zadeva reši. Če pa ne pride do sporazuma, naj razsodita o tem sporu angleški parlament ali pa angleška vlada. Poročajo, da bo odbor za zvezni ustroj indske ustave zaključil splošno debato že danes, ko bosta govorila Gandhi in Malaviya. Nato bo razpravljalo o podrobnostih načrta indske ustave.

Vzroki katastrofe francoskega letala v Sibiriji

Pariz, 15. septembra. AA. Po zadnjih vesteh se je ponesrečilo letalo »Trait d'Union« blizu Ufe zaradi eksplozije motorja. Pri tem sta se ubila letalca Le Brix in Mesmim, dočim je letalec Doret le lahko ranjen.

Francosko letalsko ministrstvo je poslalo na kraj katastrofe posebno tehnično komisijo, ki bo preiskala vzroke nesreče in nudila ranjenemu letalcu Doretu potrebno pomoč.

Katastrofalen potres na grškem otoku

Atene, 15. septembra. I. Na otoku Halpis so imeli včeraj silen potres, ki je zrušil 250 hiš. Minister za socialno politiko, ki se je mudil v Solunu, je odpotoval na prizadeti otok.

Pogreb francoskega majorja Servogny-a

Beograd, 15. septembra. I. Danes dopoldne so bili pokopani zemski ostanki francoskega majorja Servognya, pomočnika francoskega vojnega atašee v Beogradu. Major Servogny je preminul v Dubrovniku. Pogreba so se udeležili odposlanec kralja, zastopniki vlade, poslanik Dard s spremstvom, mnogo častnikov in občinstva.

Dunajski sadni trg

Dunaj, 15. septembra. d. Semkaj je dospelo 10 vagonov bosanskih sliv. Povpraševanje zelo veliko, cene rastejo.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 15. septembra. d. Spremenljivo, polagoma prehaja v oblačno. Nikakega povišanja temperature.

Volitev predsednika avstrijske republike

(Od našega rednega dunajskega dopisnika.)

Dne 18. oktobra bodo v Avstriji volili novega predsednika republike. Izvoljen bo po precejšnjih težavah sedanjí predsednik Vilhelm Miklas. Proti njemu je sicer precej kodaokanjanja, ali končno marksistični bav-bav le združi vse meščanske kroge, da si izvolijo — »manjše zlo« — Miklasa.

Miklas je bil profesor in menda celo ravnatelj srednje šole, ko se je spustil v politiko pod okriljem krščansko-socialne stranke, v kateri je začel kaj hitro igrati vodilno vlogo med zmernimi. Njegova osebna skromnost in prikupna oblika v obvevanju z vso okolico, tudi s političnimi nasprotniki, mu je pridobila v svoji stranki ožjih pristašev, a med nasprotniki spoštovanje, tako da je bil kakor nalašč primeren predsednik Nationalrata. Tu mu tudi socialisti niso delali težav. — In ko je bilo treba po preteku že druge dobe predsedništva Hainischevega voliti predsednika, je padla odločitev večine pristašev stranke na njega. Ker so pa druge meščanske stranke njemu nasprotovale, je bil izvoljen šele v drugem glasovanju na ta način, da so socialisti oddali prazne glasovnice. Takrat je še bila volitev skupna zadeva Nationalrata in Bundesrata.

Ko je Nationalrat moral pod pritiskom takrat še močne Heimwehr spremeniti ustavo, so premenili tudi volitev predsednika, tako da se mora volitev izvršiti naravnost od volilcev, zato pa so mu dali več pravic: tako n. pr. imenovanje kancelarja in ministrov, sklicavanje in razpuščanje parlamenta itd. Socialisti so bili sicer zelo proti takemu razširjenju predsedniških pravic, a niso uspeli.

Z razširitvijo pravic je postala tudi večja njegova odgovornost, in predsednik mora čisto sprejeti na svoje rame odij za marsikake grehe vladine večine ali tudi le ene večinske stranke, v tem slučaju — krščanskih socialistov. Imenovanje heimwehrovskih ministrov je šlo na njegov rovaš, kar so mu zamerjali posebno velenemci in landbundovci.

Volitev novega predsednika bi se bila morala vršiti takoj po volitvah parlamenta, ali takrat so jo sporazumno odgodili na nedoločen čas, vsekakor pa se mora vršiti še to jesen...

Zato je pričel že pred mesecem dni zakulisni boj za novega predsednika. Pokazalo pa se je, da niti v krščansko-socialni stranki niso vsi navdušeni, kajti radikalnejše krilo je želelo prelata dr. Seipla, — ki je baje tudi zahrepenel po tej najvišji časti v republiki. Toda Seipel ima še več sovražnikov nego prijateljev, zato je kmalu postalo jasno, da bi pomenila njegova kandidatura nevarnost za izvolitev predsednika iz meščanskih vrst, — toliko bolj, ker so socialisti postavili dr. Karla Rennerja, prvega kancelarja, očeta ustave in znanega zmernega socialističnega doktrinarnja, ki uživa obče spoštovanje tudi mnogih nesocialističnih krogov.

Tako so prišli na kandidaturu kancelarja dr. Burescha, ki je v vsej javnosti jako simpatična osebnost, je zmeren krščanski socialist in jako zaslužen mož za Dolno Avstrijo, kateri je bil do zadnjih dogodkov deželni glavar. — Toda tudi s to kandidaturu ni šlo gladko, kajti velenemci so sili! v osprejje bivšega kancelarja dr. Enderja, predarlskega deželnega glavarja.

Odločitev je bila prepuščena največjemu klubu krščanskih socialistov, ki so se končno po dolgotrajnih mučnih debatah odločili s 40 glasovi od 60 za sedanjega predsednika Miklasa. — Proti njemu je hud odpor pri landbundovcih in velenemcih, ki grozijo celo z belimi glasovnicami, kar bi pomoglo do izvolitve dr. Rennerja.

Ali do volitve je še pet dobrih tednov in do tje se antimarxistiški obroč zopet sklene.

Za volitev predsednika velja volilna dolžnost. — Pri zadnjih parlamentarnih volitvah je bilo oddanih glasov: socialističnih 1.517.000, kršč.-socialnih 1.315.000, landbundovskih 472.000, heimatblok 227.000 in hakenkrajclerskih 111.000. — Pri taki razcepljenosti je pač težko prerokovati za prihodnje volitve predsednika, ali presenečenja niso izključena. — Zato se v meščanskih krogih veruje, da se do volitev poleže marsikaka jezica in da bo končno Miklas izvoljen.

A. G.

Mednarodni šahovski turnir na Bledu

Bled, 15. septembra. Danes so se odigrale vse viseče partije in sicer s tem rezultatom:

Spielmann je izgubil proti Flohru. Enako Bogoljubov proti Niemceviču, čeprav je imel že dobljeno končnico.

Pire se je po 51. potezi brez boja udal in je zabelčil Bogoljubov novo zmago.

Vidmar je sicer imel proti Kashdanu kmeta več, a ni mogel doseči več ko remis.

Tartakower in Aljehin sta remizirala. Bila je to najdaljša partija turnirja in se je korčala po 99. potezi.

Partija Bogoljubov — Vidmar se je enako končala po 65. potezi remis.

Stanje po XVII. kolu:

Aljehin 14, Kashdan 10 in pol, Bogoljubov 9 in pol, Niemcevič, Vidmar 9, Flohr, Spielmann 8 in pol, Kostić, Maroczy, Stoltz 8, Astaloš 7 in pol, Colle, Tartakower 6 in pol, Pirc 5 in pol.

Potovalna poljedelska razstava

Beograd, 15. septembra. AA. Pripravljala dela za organizacijo potovalne poljedelske razstave bodo v kratkem zaključena. Tvornice so že izgotovile potrebno število vagonov za razstavo in bodo vagono izročile odboru za prireditve razstave najdalje do 1. oktobra. Zaradi velikega zanimanja za to razstavo bo treba število vagonov povečati za 2. Vlak, ki bo v njem potovalna poljedelska razstava bo imel poleg službenih vagonov še 21 voz. Pripravljali odbor je prejel dozvaj tele podpore: od ministrstva za poljedelstvo 100.000 Din, od kr. banske uprave primorske banovine 15.000 Din, od kr. banske uprave dunavske banovine 50.000 Din.

Voditelj avstrijskega puča dr. Pfrimer v Mariboru

Prispel je z rednim potnim listom v spremstvu žene in sina — Odhod preko Ljubljane v Italijo

Včeraj zjutraj je prispel z rednim avstrijskim potnim listom in našim vizumom z vlako preko Špilja in St. Ilje v Maribor voditelj avstrijskega heimwehrovskega puča dr. Walter Pfrimer. Z njim sta prispela tudi njegova žena Irma in sin. Tekom dneva so prišli pa še trije njegovi sodelavci, in sicer brez potnih listov. Predstavili so se omejnemu policijskemu komisarijatu in zaprosili za trenutno dovoljenje azila.

Dr. Pfrimer, ki je po rodu Mariborčan in ima tukaj tudi sorodnike, se je z ženo in sinom nastanil v hotelu »Merano« Vendar najbrže ne bo

mogel ostati v Mariboru. Po odredbi politične oblasti se bo še danes odpeljal v Ljubljano, od tam pa verjetno v Italijo ali v Švico. Tekom včerajšnjega in današnjega dneva je bil ponovno zaslišan od tukajšnje politične oblasti, ki je o njegovem prihodu v Maribor obvestila tudi bansko upravo v Ljubljani in vlado v Beogradu.

Po vseh znakih sodeč so morale štajerske oblasti same podpirati njegov beg preko državne meje v Jugoslavijo, kajti sicer bi mu gotovo ne bilo uspelo brez vseh težkoč zapustiti Avstrijo po že likvidiranem puču.

Velik shod narodnega delavstva v Trbovljah

Shod, ki ga je sklicala včeraj dopoldne ob pol 10. uri Narodno strokovna zveza v tukajšnjem Sokolskem domu, je obiskalo okrog 800 do 1000 rudarjev, ki so z veliko pozornostjo in odobravanjem poslušali izvajanja poročevalcev.

Shod je otvoril predsednik tov. Koren, ki je poročal o kuluku, ki zadnje čase precej vznemirja duhove v naši dolini. Dejal je, da je bil kuluk vzkonjen še do bivšega parlamenta. Nekaj ljudi je sedaj radi uganjali s kulukom demagogijo, dasiravno vedo, da obstoji zakon o kuluku, katerega Narodno strokovna zveza niti niti ni kriva. Mi smo sicer prepričani, da bi naše delavstvo, če se ne bi nahajalo v tako težkem položaju, kuluk tudi rado izvršilo, kakor se rado pokorava vsem obstoječim zakonom. Zato absolutno ni na mestu, da se delavstvo z gotove strani namenoma bega proti odredbam, ki jih je glede zakona o kuluku izdala občina, kajti županstvo ima nalog, da kuluk izvede. Zato naj vsak brez obotavljanja sprejme listek, ki ga dobi na obratu, ter ga nese na občino. — Narodno strokovna zveza je vse potrebno ukrenila, da bo vprašanje kuluka rešeno na način, da delavstvo ne bo prizadeto, na drugi strani pa, da bo tudi zakon v polni meri zadosteno.

Nato je nastopil centralni tajnik Narodno strokovne zveze tov. Kravos iz Ljubljane, ki je dejal, da se s strani voditeljev neke strokovne organizacije na shodih trdi, da se s intervencijami pri oblasteh in vladi ne da ničesar doseči, ko bo pa delavstvo organizirano v njihovi organizaciji, potem da se bo doseglo vse. To je prosta demagogija. Ti ljudje so imeli pred leti skoraj vso delavstvo v svojem taboru, niso pa napravili nič.

Težka krivica je nedavno zadela rudarsko delavstvo. Ko je bilo rudarsko delavstvo od dolgotrajne krize že izstradano, so mu bile znižane še te borne in skrčene, za vsakdanje življenje povsem nezadostne plače. Danes vas ahko zagotavljam, da bo prišla v revirje ministerijalna komisija, ki bo na lieu mesta ugotovila, da-li je bil diktat o znižanju vaših mezd upravičen. Če bi imel rudar tako mezdo, kot jo je imel v letih ugodne premogovne konjunktуре, potem bi se mu redukcija mezd za 5% ne poznala toliko, nego v današnjih težkih časih rudarske krize.

Narodno strokovna zveza hoče najprvo z usephi dokazati, da je prava narodna zastopnica našega delavstva. Neumorno hočemo iskati pota in načinov na vseh mogočih mestih, da se pomaga trpečemu delavstvu. Ministerijalna komisija, ki bo prišla v revirje, bo zaslišala tudi delavstvo, da se na lastne oči prepriča o bedi, kajti krivice, ki se gode delavstvu, se morajo popraviti.

Ne smemo pa prezreti dejstva, da je delavstvo tudi samo mnogo krivo današnjih razdrapanih razmer. Delavstvo kaj rado išče krivce svoje bede povsod drugod, le v svojih lastnih vrstah ne. Pa je vendarle mnogo kriva tudi lastna nezavednost. Danes ima n. pr. delavstvo zakon o zaščiti delavcev, ki pa se ne izvaja tako, kakor bi se moral. Delavec dela po nekod 10 do 12 ur ali pa še več, dasiravno predpisuje zakon 8-urno dnevno delo. Delavstvo mora čuvati nad izvajanjem svojih težko priborjenih socialno-zaščitnih zakonov, sicer mu prav nič ne koristijo. Ko se je pred leti pričel položaj v industrijskih revirjih slabšati, je pričelo de-

lavstvo v svoji usodni zmoti trumoma zapuščati svoje edine zaščitnice — strok. organizacije, mesto da bi se jih takrat čim tesneje oprijelo. — Kadar bo v naši državi 90% delavstva strokovno organiziranega, bo napočila za jugoslovansko delavstvo tudi boljša bodočnost. Narodno strokovna zveza se bo mirno borila za izboljšanje delavskega položaja. Ona se zaveda, da more doseči uspehe le tesno združena z ostalimi sloji jugoslovanskega naroda in le tako združena bo dosegla za naše delavstvo uspehe, ki mu bodo jamčili boljšo bodočnost in socialno pravičnost. Ne z nasiljem, marveč s prosveto in višjim kulturnim dvigom hočemo delavstvu zagotoviti položaj, ki mu bo omogočil pošteno, človeka vredno življenje.

Končno je predsednik Koren še pojasnil, da se je Narodno strokovni zvezi posrečilo izposlovati delo za nekatere brezposelne člane, ki bodo lahko takoj nastopili službo, nakar je zaključil sijajno uspehi shod.

Izpred malega mariborskega senata

Zanimiv primer prevare

Maribor, 15. septembra.

Pred malim kazenskim senatom sta se danes morala zagovarjati 49-letni delovodja Dragotin P. in 45-letni trgovec Luka T. radi potvorbe listin. T., ki je oče nekazenskega otroka, je bil na podlagi sklepov okrožnega sodišča v Mariboru dolžan plačevati za otroka preživnino njegovi materi in varuhinji, in sicer 75 Din na mesec. Dne 6. februarja 1930. pa je bila preživnina določena na 150 Din. Preživnine ni plačeval, zato je varuhinja vodila zoper njega izvrzbo. Dne 17. aprila 1930. se je T., ki je sedaj trgovec v Bosni, mudil v Mariboru in ob tej priliki plačal varuhinji na preživnino znesek 500 Din. Nadaljnji obrokov zoper ni plačal, zato je sodišče v Mariboru potom sodišča v P. znova vodilo izvrzbo. T., ki je bil zaslišan, pa je na sodišču v P. predložil potrdilo, češ, da je popolnoma točno plačal preživnino do 1. junija t. l. To potrdilo mu je po dogovoru poslal P. v Polzele in se je tudi na njem kot priča podpisal. Oba obtožena sta na današnji razpravi dejanje priznala in sta bila kaznovana, in sicer Dragotin P. na 14 dni, Luka T. pa na dva meseca strogega zapor.

Lažni pogorelci

Župan občine Savci je izdal dne 12. februarja t. l. Črnjaviču Alojzu potrdilo za prekoračenje državne meje; enako potrdilo je dobila tudi Črnjavič Ottilija. Dne 28. marca je komandir žandarmerijske postave v Račah zalotil Črnjavič Ottilijo, ki je pobirala milodare in se izdajala za pogorelko Herman Marjeto. Da je prišla do milodarov, je kazala ljudem neko potrdilo. To potrdilo se je zdelo komandirju sumljivo, zato ga ji je odvzel. Naknadno se je ugotovilo, da sta Črnjavič Anton in njegov brat Alojz naredila listine za prosjačenje milodarov na ta način, da sta odrezala spodnji del potrdila z dne 12. februarja, dobljenega od župana

v Savcih, prilepila ta del na kos papirja, nad tem odrezkom pa zapisala, da je 2. februarja 1931 zgorelo Hermannu Jožefu gospodarsko poslopje, ves živež in živina, in zato se priporoča lastnik tega potrdila za podporo.

Obtoženci so pred kazenskim senatom deloma priznali, da so napravili lažno javno listino in sta bila obsojena Črnjavič Anton in Alojz na 2 meseca strogega zapor in 60 Din denarne kazni. Ker tretja obtoženka, Črnjavič Ottilija, ni prišla k glavni razpravi, je sodišče sklenilo, da se proti njej naknadno postopa.

Novo načelstvo evangelijske cerkve v Sloveniji

Maribor, 15. septembra.

Po novi ustavi evangelijske cerkve v Jugoslaviji je bilo treba urediti njeno organizacijo tudi v Sloveniji. To se je zgodilo na letošnjem senioratskem zborovanju, ki je bilo v nedeljo tu v Mariboru. Združeno je bilo z drugimi cerkvenimi slovesnostmi in obredi.

Slovesnost se je pričela s svečano službo božjo v evangelijski, Kristusu posvečeni župnijski cerkvi v Trubarjevi ulici, katero je opravil domači pastor g. Baron, pridigal pa je konsenior pastor g. Gerhard May iz Celja. Takoj po maši pa je bil po določenih nove ustave instaliran novi inspektor mariborske evangelijske cerkvene občine, odvetnik g. dr. K. Kieser. Pri obredu je pel »Männergesangsverein«.

Po cerkvenih obredih je bilo senioratsko zborovanje. Sprejeta in odobrena so bila najprej letna poročila, nato pa je pastor g. Baron predložil dva osnutka statuta o pravnem položaju podružnic in o pravicah helvetske evangelijske ločine. Sledile so volitve novega seniorata za Slovenijo. Izvoljeni so bili: konsenior pastor Herhard May iz Celja, viceinspektor seniorata dr. Fric Zangger iz Celja, tajnika pastor Mihael Becker iz Ljubljane in univerzitetni profesor dr. Baldnin Saria iz Ljubljane, zastopnik dr. Schley iz Ljubljane, blagajnik Franc Storch iz Maribora, za računsko preglednika pa inž. Rakusch iz Celja in Alojzij Langer iz Marenberka. Ker bo letos potekla funkcijska doba seniorja Barona in senioratskega inspektorja za Slovenijo, se bodo volitve za te dve funkciji izvedle po cerkvenih občinah.

Štajerski obrtniki za skupne zbornice

Veliko zborovanje štajerskih obrtnikov v Ljutomeru

Izredno veliko zanimanje je vladalo med štajerskimi obrtniki za nedeljski glavni zbor mariborske zveze obrtnih zadrug. Zvezni načelnik Fr. Bureš je otvoril občni zbor in pozdravil navzoče zastopnike raznih korporacij, zbornic in oblasti in društev.

Po zanimivem blagajniškem poročilu zveze ter poročila o novem obrtnem zakonu, je prišlo ob splošni napetosti na dnevni red vprašanje skupnih, odnosno ločenih zbornic.

Načelnik Bureš je omenil, da hočejo štajerski obrtniki sami mirno presoditi, za kateri sistem se bodo izrekli. Ljubljanski spori, ki so postali skrajno osebni, štajerskih obrtnikov ne zanimajo. Nato je zadrugi nadzornik Založnik v izredno temeljitem in docela objektivnem referatu mojstrsko obdelal problem sistema zbornic. Štajerski obrtniki so bolj oddaljeni od zborničnega sedeha in imajo torej od nje manj koristi kot njihovi ljubljanski tovariši, baš radi tega pa je njihova sodba tembolj objektivna. Kdor je mnenja, da naj se zanima zbornica samo za interese posameznih stanov ali celo strok, ta jemlje svoji najvišji interesni zastopnici njen pomen, jo ponižuje in stavlja v isto vrsto z drugimi udruženji. Predavatelj nato razlaga ustroj skupnih zbornic in ločene Zanatske komore v Beogradu ter na podlagi številnih dokazov, da je ljubljanska skupna zbornica izdala v enem letu za obrtniške namene dvakrat toliko, kakor beograjska Zanatska komora v 10. letih.

Ako naj bi ločena zbornica pri nas hotela ustrezati vsaj nekoliko svojemu namenu, bi bilo zvišanje doklad za 100% neobhodno potrebno. Zaščiteno pa obrtništvo v ločenih zbornicah ne bo prav nič bolj kot v skupnih. Vse napredne

Angleški izletniki v Sloveniji

Te dni so pričela prihajati v Ljubljano pisma angleških izletnikov, ki so obiskali v avgustu Slovenijo. Izlet je organizirala visokošolska počitniška organizacija Le Play House — Student Cramp, ki nekako odgovarja naši Ferijski zvezi. Razlika je le v tem, da so v tej organizaciji ne samo dijaki, temveč tudi univerzitetni profesorji, učitelji in srednješolski profesorji. Vsi izletniki so še danes navdušeni nad lepoto Slovenije. V pismih pravijo, da ne vedo, kaj bi bolj občudovali, ali Bohinj in divne planine ali Kras in njegove pragozdove. Od vse te ne pričakovane lepote so bili naravnost presenečeni, a tudi od gostoljubnosti vsega prebivalstva Univ. prof. Neville V. Scarfen piše naravnost o zemeljskem paradizu, ki so ga ugledali med slovenskimi gorami. Na Angleško so se vrnili čisto spremenjenim naziranjem o Sloveniji. Profesor Scarfen pravi, da bo smatral za svojo dolžnost in za svoje veselje, če bo mogel do skrajnosti pomagati Slovincu, ki bi ga srečal v Londonu. — Stalen refren v vseh pismih angleških izletnikov je, da obžalujejo, da niso počitnice šele pred njimi, da bi bili šele pred izletom v Slovenijo. Nemalo je k vsemu temu navdušenju angleških gostov pripomogla tudi krasna knjiga naše iskrene in zaslužne prijateljice gospe Copelandove o naših planinah.

Ko z največjim zadoščenjem zapisujemo ta izredno laskave besede angleških izletnikov o naši domovini in njenem prebivalstvu, pa moramo tudi pripomniti, kako silno so s svojimi priprostim in finim obnašanjem zadivili naše ljudi. Kjerkoli so bili angleški izletniki, so jih naši ljudje vzljubili in na tej ljubezni in medsebojnem spoštovanjem bo vzkliko, kakor trdno upamo, trajno prijateljstvo našega naroda z velikim in plemenitim angleškim narodom.

Razširjajte Jugoslovana!

Claude Anet:

Arijana

Roman ruske deklice.

»Spominjaš me na olimpskega Jupitra,« mu je rekla, »Jupitra, ki so ga izgnali v Rusijo in se mora odevati v kožuh. Ne vem, kaj bi dala, da bi najvišji izmed bogov spodrsnil in se posedel v sneg. Lepo te prosim, napravi mi to veselje, zlekni se, kakor si dolg in širok, na Maršalskem mostu.«

Po malem je začela Arijana zanemarjati predavanja. Zjutraj se je zakasnila, vstajala je šele okrog poldneva, se mudila pri oblačenju, da je bila opravljena šele ob eni ali ob eni in pol. Nato sta obedovala, in preden sta vstala izza mize, je bilo že skoraj konec dneva. Tedaj pa se ni marala ločiti od Konstantina in ga je spremljala po njegovih poteh. Ni hotela najeti sani in se je sukala okrog »velikega kneza« kakor mlad pes okrog gospodarja. Včasih je hodila nekaj korakov pred njim in počenjala na ulici nešteto neumnosti — postajala je pred izložbami, se popačila mimoidočim, se ozrla za brhkim častnikom, nagovarjala študente — nakar je vnovič stekla za Konstantinom, se mu obesila pod pazduho, dvignila obličje k njemu in se glasno smejala ženskam in moškim, ki sta jih srečavala.

43

Konstantinu je bilo, kakor da ga žene mogočen tok s seboj. Spočetka si je prizadeval, da bi Arijano streznil in bi se zopet oprijela študij; včasih si je očitil, da ji kvari bodočnost. Nato pa je zopet zavrgel te skrbi. Kako bi mogel človek tako kresajočo se življensko silo stlačiti v ozek okvir? Nekega dne ga bo vendar zapustila, prav tako nenadoma, prav tako brez vzroka, kakor je prišla k njemu. Počenjala bo neumnosti ali pa take reči, ki jih svet šteje za pametne. Karkoli pa se naj zgodi, vedno bo ohranila neizčrpen vir življenske sile.

XII.

Prisrčnost novega skupnega življenja je zvarila med njima čutne in duhovne vezi, ki so ju spajale, ne da bi se tega zavedala, in so bile z vsakim dnem številnejše in trdnjše. Vendar pa so njuni notranji čustveni odnosi ostali, kakršni so bili v začetku, in med njima vršila se drama se je razvijala v čimdalje globljo tragiko.

S pravo pravcato zagrizenostjo sta iskala priklj, kako bi si drug drugemu dokazala, da ju združuje zgolj pustolovščina, katere prvi in zadnji smoter in namen je uživanje, pri katerem ljubezen prav nič ne odločuje.

Posebno Arijana je bila neizčrpna v izumljanju novih variacij k temu vprašanju. Nekega dne je od veselja zaplesala sredi sobe.

»Kaj ti je?« je vprašal Konstantin.

»Kako sem vesela! Srečna sem. Saj veš, da bi se mi bila lahko pripetila nesreča. Če bi te bila, recimo vzljubila...! Postala bi sentimentalna (koprneče je pogledala navzgor, vijoč roke), vzdihovala bi (presunljiv vzdih), prišla bi bila ob svojo veselost in bi otopela kakor moja teta zaradi svojega lepega Vladimira. Ne bi se mogla ločiti od tebe, tako dolgo bi te preganjala s svojimi ljubezenskimi rotenji, dokler se me ne bi naveličal, in ljubosumje bi me mučilo. Nadzorovala bi te, prihajala nepričakovano v tvoj urad. Hotela bi vedeti, kam zahajaš, s katerimi ženskami se shajaš. Ko bi šel v obiske ali bi te kam povabili, bi te poklicala k telefonu. Skratka, smešila bi se. — Morda bi se celo jokala. — Ali si moreš predstavljati moje oči rdeče od joka? — Hvala Bogu, da ne poznam vseh teh strahot. Hvala ti, veliki knez, da nisi poskušal zavojevati mojega srca, ne vem, kako bi ti za to izkazala svojo hvaležnost, ker si tako oplemenitil uživanje, ki se izživlja samo zase in si ga ohranil tako nepotvorjenega. Resnično, umetnik si. Klanjam se ti, mojster.«

In pokleknila je predenj, sklonila nizko k tlom glavo in se mu vstajajoč nešteto krat svečanostno priklanjala.

»Dragi otrok, če hočeš ali ne: ljubiš me. Kolo bariš v risu, ki je tvojemu spolu od pamtveka odkazan: kot sužnja.«

Jz Dravske banovine

d Zahvala angleških šolnikov banu dr. Marušiću. Nedavno tega je posetila Ljubljano in najlepše predele Dravske banovine skupina angleških univerzitetnih profesorjev, učiteljev in dijakov. Skupino sta vodila prof. Edwards (Nottingham) in ravnateljica učiteljskega Miss Edith Butcher (Lincoln). Že tedaj so bili angleški gosti polni hvale o lepota naše zemlje in o ljubeznivosti Slovencev. Po povratku v Anglijo je Miss Edith Butcher v imenu cele skupine poslala zastopnikom naših oblastí in naših planinskih društev zahvalna pisma, ki ponovno izrekajo zahvalo za ljubezniv sprejem, ki so ga bili povsod deležni. Gospod ban Dravske banovine dr. Drago Marušić je prejel tole zahvalno pismo: Blagorodni gospod! Pravkar sem se vrnila v Anglijo. V imenu vse naše skupine se vam in vsem ostalim, ki so nam s svojimi številnimi uslugami in olajšavami za bivanje v vaši prekrasni deželi šli na roko, še enkrat iskreno zahvalim. Ta obisk nam ostane nepozaben in trdno verujemo, da nam bo v prihodnosti še opetovano dana prilika, da se vnovič pomudimo v Sloveniji in drugih krajih Jugoslavije. Z iskreno zahvalo udana Edith L. Butcher (tajnica studentskega odbora v Le Play House).

d Odkritje spominske plošče pisatelju dr. Franu Deteli na njegovi rojstni hiši v Moravčah se bo vršilo 20. t. m. z naslednjim sporedom: ob pol desetih sprejem gostov; ob desetih sv. maša s cerkvenim govorom; ob enajstih odkritje plošče (deklamacije, slavnostni govor, petje), promena koncert, popoldne ob treh ljudska veselica na vrtu g. Vesela. Vabimo vse narodnomisleče občinstvo, da se lepe slavnosti udeleži v čim večjem številu.

d Slovensko odkritje Brezniskega spomenika padlim vojakom bo v nedeljo dne 20. septembra 1931 ob 3. popoldne na Breznici pred župno cerkvijo z naslednjim sporedom: ob pol treh slovesne litanije; ob treh govor ob spomeniku. (Govori katehet Franc Bonač). Po govoru odkritje in blagoslov spomenika. Breznikiški pevski zbor zapoje »Oj Doberdob«. Cerkevne obredne molitve za padle vojske. Breznikiški pevski zbor zapoje »Vigred se povrne« in »Nad zvezdami«. Občinski svet sprejme spomenik v varstvo občine. — Spomenik je izdelan po načrtu prof. arhitekta Joža Plečnika. Kiparsko delo je izvršil Boris Kalin, kamnosek pa Alojz Vurnik iz Radovljice.

d Generalni konzulat Poljske nas naproša za objavo naslednje notice: Pozivajo se vsi moški poljski državljani, ki bodo v tem letu dovršili 18 let pa do dovršenega 50. leta, ki prebivajo v Dravski, Savski, Primorski in Drinski banovini in se še niso dozdaj prijavili, da se zavedejo v vojne registre pri tem uradu, ali pa jim o tem dozdaj še ni bilo izdano potrdilo, da se v roku od 15. t. m. do 15. oktobra t. l. prijavijo ustmeno ali pismeno pri generalnem konzulatu poljske republike v Zagrebu, Haulikova ul. br. 6/II, potem pa bodo prejeli natančnejše navodila.

d Poziv avtobusnim podjetnikom. Kraljevska banske uprave Dravske banovine razglasa, da se pozivajo vsi imetniki koncesij za periodično prevažanje oseb v Dravski banovini, da predložijo do vključno 30. t. m. neposredno kr. banski upravi Dravske banovine v Ljubljani v oblastno odobritev zimske vozne rede svojih avtobusnih prog, v kolikor naj ti ne ostanejo neizpremenjeni, kar pa naj se v istem roku javi. Po obvestilu iz direktije državnih železnic ne bo bistvenih izprememb železniških voznih redov, odnosno, da se bodo izvršile le v zimskih voznih redih običajne izpremembe. Smernice za sestavo voznih redov in cenikov so obrazložene v tukajšnjih pozivih avtobusnim podjetnikom, oziroma naj se podjetniki po morebiti potrebne informacije obračajo za Zadrugo avtobusnih podjetnikov v Ljubljani, ki ima tudi v nalogi predpisane obrazce za vozne rede. Za

točno ugoditev temu pozivu odgovarjajo avtobusni podjetniki po zakonu.

d Parna kopel Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani je po renoviranju zopet redno odprto in sicer za moške ob torkih in sobotah, za ženske ob sredah in petkih, vsakokrat od 14. do 18. ure. Pršne in kadne kopeli so razen v ponedeljkih odprte vsak dan za moške in ženske od 8. do 19. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 8. do 12. ure. 2098

d Če si hočete zavarovati posmrtno podporo v slučaju smrti svojcev, pristopite k »Vzajemni pomoči« reg. pom. blag. v Ljubljani, Borštnikov trg 3/L. 1634

d Volna, bombaž, nogarice in pletenine v velikih izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Zidovska ulica 4 in Starý trg 12. 600

d Črna prst. Planinci se obveščajo, da bo otvorjena in oskrbovana Orožnova koča še v nedeljo, dne 20. t. m., dočim ostane Malnarjeva koča odprta še ves mesec september.

Ljubljana

Sreda, 16. septembra 1931: Kvat. Ljudmila. Pravoslavni, 3. septembra: Joanikije.

Nočno službo imata lekarni Piccoli na Dunajski cesti in Bakarčič na sv. Jakoba trgu.

■ Sokol II. prične v ponedeljek 14. t. m. z redno telovadbo v telovadnici I. drž. realne gimnazije (realka) Vegova ulica in sicer: Člani: ponedeljek, sreda, petek od 20—21½ ure, članice: torek in četrtek od 20—21½ ure, moški naraščaj: sredo in petek od 19—20 ure, ženski naraščaj v torek in četrtek od 19—20 ure, moška deca v ponedeljek in petek od 18—19 ure, ženska deca v torek in četrtek od 18—19 ure. Vpisovanje novih se vrši vsak dan ob redni telovadni uri v telovadnici. Zdravo!

■ Policijska uprava sporoča: Uprava policije prepoveduje v smislu sklepa obč. uprave mesta Ljubljane 1. po ulici na Grad mimo Florjanske cerkve vse vožnje z vozovi s konjsko vprego; z avtomobili, motocikli in kolesi. Dopustne so le vožnje materiala s konjsko vprego za posestnike in prebivalce ob tej ulici. 2. po vozni poti na ljubljanski Grad od Karlovskega mostu je zabranjena vsaka poskusna in tehnološka vožnja z avtomobili, motocikli in kolesi. Pri navadnih vožnjah je dopustna največja hitrost 6 km za vsako vozilo in v vsaki smeri. Prestopki te prepovedi se bodo policijsko kaznovali po čl. 69 cit. zak. o notranji upravi z globo od 10 do 500 Din oz. zaporom od 1 do 10 dni. Uprava policije.

■ Ravnateljstvo mestnega dohodarstvenega urada sporoča, da radi beljenja in snajenja uradnih prostorov — v dneh 17., 18. in 19. septembra t. l. ne bo uradovalo za stranke.

■ Gledališki abonma za novo sezono 1931/32 se sprejema še ves ta teden v veži dramskega gledališča. Občinstvo vabimo k vpisu.

Obledede obleke barva v različnih barvah in plisiru tovarna Jos. Reich, 398-2

■ Tatvine. Dijaku Francu Holcu je ukradel neznan tat iz zaklenjene kletne drvarnice na Rimski cesti 5 kolo, vredno 700 Din. — Trgovcu Pevcu iz Podsmreke pri Dobravi sta bila ukradena iz hišne veže na Bregu št. 6 raz kolesa dva para lakastih čevljev, vrednih 300 Din. — Branjevki Františki Živčevi je bila ukradena z dvorišča v Zg. Siški 151 črna volnena ruta, vredna 600 Din. — Služatelj medicinske fakultete Krsti Rudanu je bila ukradena iz sobe v Akademskem kolegiju v Kolodvorski ulici aktovka z več drobnarijami in vrednosti 200 Din. — Čevljarju Antonu Janšku iz Zelene jame so bili ukradeni trije jopiči, vredni 210 Din. — Trgovskemu potniku Leopoldu Lozariju je bil ukraden na pokopališču pri Sv. Krištofu kovčeg, ki ga je pustil pri vratih, ko je za kratek čas stopil na pokopališče. Škoda znaša 200 Din.

■ Radi nedostojnega vedenja je policija aretirala nekega hlapca in nekega lovskega čuvaja, ki sta vinjena vzbujala javno pohujšanje.

■ Prijet kolesarski tat. Policija je aretirala mehanika Josipa J., ki je ukradel v zadnjih 10. dneh tri kolesa in jih takoj tudi zastavil v mestni zastavljalnici. J. se je moral radi sličnih deliktov že večkrat zagovarjati pred sodiščem.

■ MOTOH kava dnevno sveža! Kličite telefon 2577! 1470

Specijalna trgovina fotomaterijala v Ljubljani je 2109

„Fotomaterijal“

Janko Pogačnik

Ljubljana, Dunajska cesta št. 20

■ Iz bolnice. 24-letna žena krovskega mojstra Marija Pelikanova z Rudnika se je peljala na kolesu in je trčila skupaj z neznanim kolesarjem. Karambol je bil tako silen, da se je morala radi poškodb na desnem kolenu zateči v splošno bolnico. — Učenka osnovne šole Ana Strahova iz Sostrega je padla z voza in zadobila notranje poškodbe. — 49-letno služkinjo Franciško Strumblovo je v Kolodvorski ulici pretepel neznan moški in jo poškodoval na nogah. Tudi te dve poškodovanki sta se morali zateči v splošno bolnico.

■ Preproden vlomilec. Skozi odprto okno v pritlično stanovanje inž. Kasala na Mirju št. 11 je zlezal ponoči neznan vlomilec, ki pa so ga pravočasno zaznali in ga preprodi. Neznane je bil srednje postave, podolgačnega obraza, nazaj česanih las, oblečen v temno, raztrgano obleko, star okoli 25 let.

Dr. Srečko Puher

2090

zobozdravnik

Gregorčičeva ulica št. 32

Telefon 20-70

zopet redno ordinira.

■ Lov na zimske suknje. Iz predsobe pritličnega stanovanja na Gosposvetski cesti št. 9 je ukradel neznan tat Ervinu Scarij sivkast trenchcoat s pasom v vrednosti 1000 Din. V žepu plašča so bile drap rokavice, žepna svetiljka in robec.

Maribor

m Tombola v prid Počitniškega doma kraljice Marije na Pohorju bo v nedeljo, dne 20. t. m. ob 14. uri na Trgu svobode. Deset glavnih tombol in nekaj manjših danih je razstavljenih v izlozbi tvrde Wesiak na Aleksandrovi cesti. I. tombola je kompletna spalnica iz trdega lesa, II. tombola: svilena odeja z blazinami in z garniturami krasno vezene posteljne perila, III. tombola: posteljno pokrivalo in zastori itd. Oglejte si izlozbo ter kupujte karte! Kdor kupi karto, pomaga zidati novo zgradbo na počitniškem domu! Karte so na prodaj v vseh trafikah.

m Občinska seja. Jutri, v četrtek, dne 17. t. m. ob 18. uri bo v mestni posvetovalnici izredna javna seja mestnega občinskega sveta z dnevnim redom; poročilo predsedstva.

m Češki tečaj JČ lige, Mariborska Jugoslovansko-češkoslovaška liga bo priredila tudi letošnje šolsko leto po vseh mariborskih srednješolskih zavodih tečaje češkega jezika. Teh tečajev se bo lahko udeležilo letos vse dijaštvo, ki se zanima za slovanske jezike, ker ima liga na razpolago dovolj učiteljev češčine. Poučevali bodo namreč češčino: prof. dr. Pivko, prof. Oven, profesorici dr. Tomiškova in Vedralova, češkoslovaški učitelj Drly Josip, ki bo imel še posebni tečaj za odrasle. Ta tečaj bo namenjen zlasti onim, ki mislijo obiskati prihodnje leto sokolski zlet v Pragi. Prijave sprejema JČ liga. Novost tečajev bo letos tudi v tem, da bo prevzela gđ. prof. Vedralova pri tečajih petje čeških pesmi, kar bo mladina še posebej toplo pozdravila.

m Gledališke interese opozarjamo na razpis letošnjega gledališkega abonmaja. Abonman je letos prav posebno priporočljiv, zlasti radi tega, ker se bo sezona končala že koncem meseca aprila. To pa zato, ker se je izkazalo, da za abonente poslednja dva meseca sezone nista nič kaj prikladna. Abonman je iz teh razlogov seveda tudi cenejši, vrhuteja je letošnji repertoar zelo pester in zanimiv ter se pričakuje zato čim večji odziv občinstva iz vseh slojev.

m Kirurg dr. Mirko Černič zopet redno ordinira v sanatoriju v Gosposki ulici 49. 2095

m Deputacija mariborskih pekov odšla v Beograd. Z ozirom na vladno odredbo o maksimiranju cen kruha, so mariborski peki pričeli peči skoraj samo žemlje, katerim cena in teža nista določeni, ostali kruh pa samo v neznatnih količinah, tako da ga ni že dopoldne več mogoče dobiti. Izgovarjajo se, da jim je zmanjkala moka. Resnica pa bo ta, da pri tukajšnjih cenah moka kruha brez izgube ni mogoče prodajati po maksimalnih državnih cenah. Zato je večeraj odpotovala v Beograd posebna deputacija pekov, da na pristojnem mestu pojasni svoj položaj.

m Furmani so furali... V ponedeljek zvečer je 54-letni hlapec Martin Pribošek, zaposlen na veleposredstvu graščine Racerjev dvor, vozil vino neki gostilni na Ruški cesti. Po lepi narodni pesmi »Furmani so furali...« se je pri tem pošteno napil in — padel z voza. Obležal je nezavesten na cesti. Z reševalnim avtom so ga prepeljali v bolnico.

m Tatvina kolesa. V ponedeljek zvečer je bilo z dvorišča gostilne »Vetrinjski dvor« v Vetrinjski ulici ukradeno mesarskemu pomočniku A. Šošariću 2000 Din vredno kolo. Tatvine je bil osumljen in aretiran brezposelni delavec Jožef K., ki pa tatvino odločno zanika.

m Strela udarila v stanovanjsko hišo. Med nevihto je v ponedeljek popoldne udarila strela v stanovanjsko hišo v Wolfovi ulici št. 7. Prebila je večkrat streho nad spalnico in kuhinjo ter omamila tamkaj stanujočega železniškega uradnika Antona Arzenška. Ljudje, ki so prihiteli na pomoč, so Arzenška zopet predramili.

m Poziv policijskega predstojništva. Policijsko predstojništvo poziva občinstvo, da mu prijavi vsak slučaj kršenja odredb o cenah in prodaji kruha s strani pekov. To velja tudi za slučaje, če se peki branijo peči kruh, kakor se je dni že zgodilo.

m Padec z voza. V Slovenski ulici je hlapec Matija Kabula, zaposlen pri spedičiji »Balkan«, v ponedeljek popoldne padel z voza in se poškodoval na desni nogi. Prepeljali so ga v bolnico.

m Kinematografi. Grajski kino predvaja od danes dalje vojaško humoresko »Regiment po cesti gre...«, kino Union pa film »Zamenjani soproge«.

m Poroka. V tukajšnji evangelijski cerkvi sta se te dni poročila kleparski mojster g. Andrej Somrak in gđ. Stefanija Benzik, hči mesarskega mojstra. Obilo sreče!

m Ribiški plen. Gostilničar g. Bruderman je te dni ulovil v Dravi pri Bresternici 11 kg težkega sulca.

m Dunajski izizvač. Včeraj zjutraj je po Aleksandrovi cesti v pijanosti razgrajal 31-letni Ernest Berger, trgovski potnik z Dunaja. Ko ga je stražnik ustavil, je pričel še zabavljati čez Jugoslavijo in hvaliti Avstrijo. Bil je aretiran. Na policiji so mu prisodili 4 dni zapore, nato bo pa romal nazaj v Avstrijo.

m Završni izpiti na trgovski akademiji. Pod predsedstvom ravnatelja Mateja Dolenca so bili te dni na državni akademiji v Mariboru završni izpiti, ki so jih opravili z dobrim uspehom naslednji kandidati: Lahovnik Lizika, Prevalje; Lenart Branko, Ptuj in Anton Retzer, Sv. Lenart.

m Obisk »Slovaške Filharmonije« iz Bratislave. Mariborska Jugoslovansko-češkoslovaška liga je dobila iz Bratislave obvestilo tamošnjega orkestralnega društva »Slovaške Filharmonije«, da bo priredila kot zaključek svoje turneje po Jugoslaviji tudi v Mariboru orkestralni koncert, in sicer dne 6. nov. v dvorani »Union«. Orkester šteje 70 članov, samih odličnih čeških in slovakiških uradnikov ter uživa splošen ugled v češkoslovaškem umetniškem svetu.

m Pretep. V ponedeljek zvečer je dobil 21-letni Leopold Stopar s Pobrežja med pretepom v neki tamkajšnji gostilni tako težko rano na glavi, da je moral v bolnico. V Vukovskem dolu pa je neki hlapec udaril po glavni viničarko Marijo Zmager, in jo težko poškodoval.

m Delavec pod vozom. Delavec Filip Fuchs, zaposlen pri posestniku Pošu na Koroški cesti je padel pod voz, ki mu je strl levo nogo.

m Nesreča zidarja. Včeraj popoldne je padel z zidarskega odra na Glavnem trgu 55-letni zidar Anton Zel in si pretresel možgane.

m Nezgoda. Z vrela vodo se je opatil v ponedeljek deiavec Alojzij Postružnik. Dobil je težke opekline na obrazu. Moral je v bolnico.

m Usoden padec. Na Pobrežji cesti je padel v ponedeljek zvečer posestnik Fran Topolnik in si zlomil desno roko.

m Odlikovanje. Z redom Sv. Save V. razreda je bila te dni odlikovana tukajšnja šolska upraviteljica ga. Adela Altova. Čestitamo!

m Sestanek Društva državnih vpokojencev. Društvo državnih vpokojencev bo imelo danes v sredo ob 15. popoldne v nabavljalni zadrugi vazen sestanek.

m Volitni imeniki. Delo pri sestavljanju volilnih imenikov je v glavnem končano. Vseh volilcev je v Mariboru 9224, in sicer 1200 do 1500 več ko pri prejšnjih volitvah.

m Pretekli teden so v Mariboru umrli: Franc Korošek, uradnik, star 30 let; Alojzija Kranjc, zasebnica, 70 let; Franjo Bergant, narednik-vodnik v p., 50 let; Angela Jereb, hči posestnika, 25 let; Marija Stupan, žena delavca, 44 let; in Franc Handič, strugar državnih železnic v p., star 74 let. Naj v miru počivajo!

m Poroke. Pretekli teden so se v Mariboru poročili: Ivan Živice, inženjer in Mara Pipanova, učiteljica; Rudolf Perko, železniški uradnik in Avgustina Gostenčnikova, zasebnica; Anton Belingar, zidar in Avgusta Filipičeva, zasebnica; Makso Vračko, klepar in Marija Švederjeva, zasebnica; Robert Šveder, gostilničar in Hilda Bartova, hči posestnika; Josip Juvančič, tesar in Justina Tomažičeva, zasebnica; Ivan Valentič, narednik in Josipina Topolnikova, šivilja; Ivan Repič, posestnik in Rozalija Zorčeva, zasebnica; Anton Forel, trgovski poslovođa in Ana Mikoličeva, zasebnica; Ivan Fak, tovarniški delavec in Marija Ribičeva, delavka ter Ernest Ržboršek in Ernestina Vračnikova, blagajničarka. Obilo sreče!

Celje

* Koroški klub. Celjski pododbor koroškega kluba prične zopet s svojimi rednimi sestanki. Prvi sestanek bo v soboto 19. t. m. ob 20. uri v restavraciji hotela »Evrope«. Ker so na dnevnem redu važne zadeve, se pričakuje obilna udeležba.

* Celjsko pevsko društvo prične že ta teden z rednimi pevskimi vajami, ki so ob torkih za moške, ob sredah za ženske in ob petkih za mešani zbor. Točnost in vestnost je dika vsakega pevca. Novi pevci in pevke dobrodošli!

* Zopet tatvine koles. Vse poletje so »kolesarji« počivali, sedaj na jesen pa so se spravili na delo. 14. t. m. dopoldan je bilo posestniku Oberkalu Franju iz Šmarjete iz veže trgovine Hladin v Prešernovi ulici ukradeno kolo. Na kolesu je bil nahrblnik z raznim blagom. Eno uro pozneje je bilo gostilničarju Bombaču iz Košnice iz veže Zdravstvenega doma ukradeno kolo znanke »Puch«. Bržkone gredo vse tatvine koles na rovaš istega tatu.

* Nesreča pri mlačvi. 64-letna prevzičkarica Mulej Marija od Sv. Uršule pri Dramljah je pomagala pri mlačvi. Nenadoma pa jo je zagrabil stroj in ji zdrobil desno roko. Žensko so prepeljali v celjsko javno bolnico.

* Mestni kino predvaja do četrta zvočno dramo »Poljub« z Greto Garbo. Je to prvi zvočni film z Greto Garbo v Celju. Predigra Foxov zvočni žurnal.

Jz drugih banovin

železniške nezgode radi slabega vremena

Železniške nezgode radi slabega vremena. V ponedeljek so bili v okolici Sarajeva hudi nalivi, ki so povzročili več težjih prometnih nezgod. Na sarajevski progi je med postajama Mestić in Ustipreča iztirila radi plaza na progi lokomotiva. Delavci so šele ob eni ponoči odstranili zemljo in kamenje, da se je spet mogel vršiti promet. Človeških žrtev ni bilo. Nekaj po polnoči pa se je zgodila druga nesreča na progi Jajce—Lašva, kjer se je zrušilo na progo okoli 30 m² zemlje. V tem času je privozil potniški vlak, in lokomotiva in en voz sta se prevrnili. Ovirja je bila odstranjena šele ob štirih zjutraj. K sreči pa tudi v tem primeru ni bilo smrtnih žrtev. Zgodila pa se je še tretja nesreča: okoli ene ponoči je namreč udarila strela v železniško postajo v Reljevu. Pri tem je bil precej težko ranjen Aleksa Jovašević, ki so ga odpeljali v sarajevsko bolnico.

Razbojniki pri Karlovcu

V ponedeljek ponoči okoli ene so napadli neznan razbojnik hišo Zvonka Balaša v Gradcu pri Karlovcu. Bilo jih je okoli 20 in sicer, kakor pripoveduje težko ranjeni Balaš, najbrže cigani. Napadli so Balaša in njenega slugo s streli iz samokresa, potem pa so pobegnili. Balaš je še isto popoldne podlegel težkim poškodbam, kljub temu, da so ga takoj prepeljali v Karlovske bolnico.

b Zagrebški peki in maksimirane cene kruha. Zagrebški peki z novimi cenami kruha nikakor niso zadovoljni, zato so začeli proti njim prav

zanimiv boj. Črnega in polčrnega kruha sploh ne pečejo več, belega pa le tako majhno množino, da hitro poide in da morajo potem ljudje kupovati razno pecivo, kateremu ni cena maksimirana. To početje gotovo zasluži najostrejšje kazni. Pri nas se kaj takega ni zgodilo, kljub temu, da tudi naši peki niso zadovoljni z maksimiranimi cenami. Upamo, da bodo pri tem tudi ostali, saj mora danes sleherni stan doprineesti žrtve za rešitev gospodarske krize in bi bilo zelo krivično, da bi morali nositi njene posledice samo revni sloji.

b V Sremskih Karlovcih je bil odprt v ponedeljek Arhijerejski sabor pravoslavne cerkve. Na saboru bodo razpravljali o novi cerkveni ustavi, ki naj uredi vprašanje organizacije pravoslavne cerkve v naši državi. Saboru predseduje patriarh Varnava.

b Svečano ustoličenje protestantske škofa nemške evangeljske cerkve v Jugoslaviji dr. Filipa Poppa se bo izvršilo 22. t. m. v Zagrebu. Ustoličenje se bo izvršilo v zagrebški banski zbornici.

b Zagrebški hišni posestniki priznavajo, da so sedanje najemnine za stanovanja previsoke, vendar pa se izgovarjajo, da se toliko časa ne bodo mogle znižati, dokler ne bodo najemniki redno plačevali stanarine in bolj pazili na stanovanja in dokler se ne bodo znižali razni davki na hiše in najemnine. Mi pa mislimo, da bi šlo tudi brez tega, če bi se hišni gospodarji hoteli zadovoljiti z manjšimi dobički, saj nesejo nekaterim najemnine celo do 15 odstotkov investiranega kapitala, kar je odločno preveč, saj ne da danes nobena hranilnica več kot 5—7 odstotkov.

* **Izgube in najdbe.** 14. t. m. so bili v mestu izgubljeni sledeči predmeti: črna denarnica z denarjem, inkasantska knjiga, v kateri je bilo 100 Din, zlat obesek, vreden 200 Din. Najditelji naj oddajo stvari na predstojništvu mestne policije. — Našla se je 13. t. m. na kolodvoru pletena ženska jopica. Dobi se na policiji.

* **Nezgode.** 3-letni sin kurjača Fürst Jože iz Vrbja pri Zalcu se je igral s sekuro in se pri tem nevarno ranil na levi roki. — 16-letni čevljarji vajenec König Franc z Vranskega je padel s strehe domače hiše in obležal s težkimi notranjimi poškodbami. Prepeljali so ga v celjsko javno bolnico, kjer se še ni zavedel.

* **Tatvina kolesa.** V Sv. Petru v Savinjski dolini je bilo izpred gostilne Štribar ukradeno kolo Miklavžu Ivanu. Kolo je znamke »Puch« ter ima številko 369.113. Pred nakupom se svari.

* **Aretacija.** V soboto je bila aretirana neka Z. T., ki je lani pobegnila svojemu možu z nekim moškim ter pred pobegom osleparila neko manufakturno trgovino v mestu. Izročili so jo sodišču.

* **Ognjemet.** Podružnica CMD v Gaberju je nameravala prirediti velik ognjemet na rojstni dan Nj. Vis. prestolonaslednika. Radi ljubljanskih prireditelj pa so preložili ognjemet na nedeljo 20. t. m. na Glaziji. Ognjemet bo prikazal sliko Nj. Vel. kralja ter Nj. Vis. prestolonaslednika.

Ptuj

p **Društvo za vzdrževanje znamenite starinske cerkve sv. Roka pri Ptuj** sklicuje izredni občni zbor na 20. t. m. ob 10. uri v gostilni Stražil na Bregu. Na dnevnem redu je volitev odbora.

p **Bladeniči, rojeni leta 1912,** ki bivajo stalno v območju občine Breg, ne glede na njihovo domovinsko pristojnost, se morajo javiti v občinskem uradu najdalje do 20. t. m. radi vpisa v vojaško evidenco kot naborni obvezniki.

p **Osebnosti.** V Ptuj je prišel dr. Fran Wollmann, univerzitetni profesor v Bratislavi, znan slavist, da si ogleda znamenitosti mesta Ptuja in njegove okolice. Prava svrha njegovega prihoda pa je, da študira narečja v teh krajih. — V naše mesto je prišel tudi konzervator dr. Stele iz Ljubljane, ki nadzoruje restavracijska dela v minoritski cerkvi. Pri tej priložnosti je bil dr. Stele mentor dr. Wollmannu pri ogledovanju Ptuja in njegovih znamenitosti. V njuni družbi je bil tudi ptujski odvetnik dr. Remec.

p **Zlobna poškodba tuje lastnine.** Tomaž Libar, zidarski delavec iz Budine, in Marijeta Kranjc iz Stojnc sta ovadena sodišču, ker sta ponoči metala kamenje v hišo posestnika Andreja Kranjca v Stojncih in pobila vse šipe in pri tem poslu kričala in vpila in s tem kalila tudi nočni mir.

p **Radi tatvine** je prijavljen sodišču Anton Grobelšek, posestnikov sin iz Stoperc, ker je ukradel razne predmete v tovarni strojil (tani-na) v Majšpergu.

p **Težka poškodba.** V tukajšno bolnico je bil prepeljan 9-letni Feliks Korošec s težkimi poškodbami na trebuhu. Krava, ki jo je pasel, je nenadoma zbesnela, ga nataknila na roge in ga strašno razmesarila.

p **Iz šolske službe.** Učiteljica Menica Gorup, žena šolskega nadzornika Gorupa, ki je bila nad 3 leta odsotna iz službe s pripadajočimi prejemki, je zopet nastopila službo. Dodeljena je dekliski osnovni šoli v Ptuj, ni pa razrednica.

p **Aretirani zločinci,** o katerih smo obširno poročali 12. in 13. t. m., se nahajajo še v zaporih tukajšnje orožniške postaje. Njih oddaja sodišču se je zavlekla radi nadaljnjih poizvedb, ker je orožništvo zaplenilo med drugim tudi stvari, ki izvirajo od vlovov, ki so bili izvršeni že pred več meseci. Lopovi seveda vse tajijo, a jim ne bo pomagalo, ker so corpora delicti v rokah orožništva. Nadalje smo dognali, da je Marija D. ušla smrti le po čudnem naključju. Lopovi so se namreč po izvršenem zločinu pogovarjali med seboj v nemškem jeziku, misleč da njih žrtev tega jezika ne razume. Dogovorili so se, da ubogo žensko ubijejo, da bi jih ne bo mogla izdati. Določili so bili tudi mesto, kjer so jo nameravali zakopati. K sreči so se pa tako opijanili, da so obležali in zaspali. In šele, ko je zadremal tudi telovaj, ki jo je stražil, se je reva previdno oddaljila in zbežala. Ako bi se ji to ne posrečilo, bi bila mrtva in tudi telovajev še danes ne bi imeli pod ključem. Hitra in točna poročila v tej zadevi so napravila na občinstvo v Ptuj globok utis in veliko zanimanje za »Jugoslovan«. In to tembolj, ker so drugi listi prinesli zadevo površno in z netočnimi podatki. O nadaljnjem poteku bomo še poročali.

p **Razbojniška tolpa v sodnih zaporih.** Preiskava na orožniški postaji v Ptuj proti članom razbojniške tolpe je zaključena. Aretiranih 5 tolovajev so vkleknjene odvedli v sodne zapore. Sodno preiskavo vodi dr. Muha, ki je že pričel z zasliševanjem. Obdolženci izgledajo zelo deprimirani.

Slovenske Konjice

Poročila sta se g. Josip Wirth, zastopnik tvrdke »Zlatorog«, z gđ. Heleno Zottel, hčerko tukajšnje trgovke. Cestitamo!

Kamnomol na Cezitamo je začel zopet delati s polnim številom delavcev. Predvsem izdelujejo sedaj manjše granitne kocke za tlakovanje cest, za katere so prejeli zadnji čas naročila za več sto vagonov.

Izvoz sadja je postal tudi v naši Dravinski dolini precej živahen. Izvažajo se pretežno rano sadje. Prvotne cene so bile precej nizke (do 1 Din), dočim so zadnji teden cene poskočile na 150 Din.

Ustanovitve godbe na pihala. Pretekli teden je bila ustanovljena dvanajstčlanska godba na pihala. Upamo, da bode prav dobro uspevala. Nabavljeni so tudi že novi instrumenti. Z vajami začno že prihodnje dni.

Sevnica

Letošnja stavbna sezona je pri nas končana. Dočim so lansko leto rastle stavbe raznih družinskih hiš kakor gobe iz zemlje in v Sevnici dale čedno lice, so letos razni posestniki kar tekmovali z olepšavami svojih hiš.

Po desetih letih pojasnjen umor

Eden od osumljencev že v zaporih

Litija, 14. septembra.

Danes je sprejel v litijske sodne zapore jetnik Juvan nekega Polanca, katerega so italijanske oblasti osumile zavratnega roparskega umora, izvršenega nad živinskim prekupčevalcem iz Podgore pri Gorici, katerega so tedaj našli oropanega in smrtnonevarno ranjenega ondotni vaščani. Prenesli so ga k nekemu gostilničarju Bizjaku, vendar je kmalu nato radi prevelike izgube krvi in zadobljenih poškodb umrl. Bil je dvakrat pogoden s projektili vojaškega izvora. Tedaj je spremljal ubitega tudi njegov oče, katerega so napadali udarili s puškinim kopitom po glavi, vendar pa je še mogel povedati karabinjerjem, kako se je vse izvršilo. Vračala sta se z sinom z sejma in sin je imel mnogo denarja pri sebi. Oče je opazil, da sta ju v gostilni, kjer so se kupčije izvršile, ne-

prestano opazovala dva moška, ki pa sta se potem nekam iz gostilne izgubila. Ko sta se vračala oče in sin po poti popoldne okoli 2. ure skozi gozd pri Ajdovščini, sta nenadoma skočila proti njima dva neznanca in oddala nanje iz bližine nekaj streliv iz karabinke, takoj nato pa se je sin zadet zgrudil poleg očeta na tla, očeta pa sta napadalca pobila s kopiti in nato sina oropala. Oče je napadalca prijavil karabinjerjem in po opisu so tedaj osumili zločina v Dolu nahajajočega se Polanca in nekega Bratino, ki sta pa pobegnila kmalu nato neznan kam, dokler se ni po tolikem času posrečilo našim orožnikom na Vačah, da so izsledili Polanca, dočim se klati Bratina, ki je prišel preko meje iz Avstrije, nekeje po Gorenjskem. Orožništvo vrši temeljite poizvedbe.

Šolstvo v Novem mestu

Novo mesto, 14. septembra.

Ljubljanske srednje šole tožijo nad ogromnim prirastkom, novomeška gimnazija pa zaznamuje letos padeč za 32 dijakov in dijakinj. V prvi razred je nanovo vstopilo 43 učencev in 26 učenek, skupno 69. Iz Novega mesta jih je 37, iz Bele krajine 6, vsi ostali so iz bližnje in daljne okolice. Izmed 23 učencev obeh IV. razredov je položilo nižji tečajni izpit le 12, dočim je bilo izpita oproščenih 20 dijakov in dijakinj. K ponavljalnemu izpitu se je javilo 108 učencev oz. učenek ter ga srečno prestalo 77. Tako šteje sedaj zavod 280 dijakov in 137 dijakinj, skupno 417, proti lanskim 320 dijakom in 129 dijakinj, kar pomeni prirastek 8 žensk in odpadek 40 moških. I., II., IV. in VII. razred so tako močni, da imajo paralele. Tudi lani je imela gimnazija štiri vzorednice. Učni moči je poleg direktorja 18 rednih in 2 honorarni. Učitelj petja še ni imenovan.

Meščanska šola, ki je lani šele pričela z dvema razredoma, je dobila letos tretji razred. Prvi razred je izredno močan in vsekakor potreben vzorednice, šteje 35 učencev in 33 učenek, skupno 68, v drugem razredu je 15 učencev in 12 učenek, skupno 27, v tretjem razredu pa 5 učencev in 18 učenek, skupno 23. Cel zavod obiskuje 118 gojencev. Ker so na šoli trenutno le tri učne moči, se vrši pouk začasno delno skrčen v vseh razredih.

Tudi na deški osnovni šoli je letos manjši prirastek kot druga leta. Čeravno ima šola dovoljene vzorednice v prvih štirih razredih, je paralela letos v I. razredu odpadla, ker se je prišlo le 48 učencev. Natrpan je tudi V. razred s 44 učenci. Razredi so namreč tako zgrajeni, da ne gre vanje več kot 36 sedežev in v prenapolnjenih razredih si pomaga učiteljsvo zdaj s starimi klopmi, ki jih vrva v vsak poraben prostor. II., III. in IV. razred z 52, 58 oziroma 61 učenci imajo vzorednice. Na celotnem zavodu je letos 263 učencev z desetimi učnimi močmi.

Dekliska osnovna šola šteje pet razredov s 169 učenkami in šestimi učnimi močmi. Razredi imajo po vrsti učenek: 31, 40, 39, 36 in 23.

Ustanovitev največje ribje valilnice v Sloveniji

Komisijonelni ogled ribnikov pri Sv. Miklavžu na Dravskem polju

Maribor, 15. septembra.

Danes dopoldne si je posebna komisija pod vodstvom načelnika hidrotehničnega oddelka banske uprave ogledala ribnike na posestvu mariborske kaznilnice pri Sv. Miklavžu na Dravskem polju. V komisiji so bili poleg načelnika namestnik okrajnega glavarja dr. Vrečer, tehnični referent inž. Jug, ravnatelj tukajšnje moške kaznilnice dr. Vrabelj ter zastopniki ribarskega društva profesor Copic, dr. Drnovšek in dr. Rapotec. Komisija je pregledala ribnike, da se prepriča, če bi bili za valilnico za ribe. K ogledu so bili povabljeni tudi zastopniki občine Sv. Miklavža in drugi interesenti, da sporočijo svoje želje zaradi starih pravic, ki jih uživajo pri pranju perila in napajanju živine na ribnikih in v odtoku.

Komisija je ugotovila, da je kraj zelo prikladen za takšne naprave in bi po sedanjih načrtih postal največja valilnica rib v Dravski banovini. S temi ribami pa bi zalagali vse Podravje in zalagali naša mesta kakor Ptuj, Maribor, Celje itd. s svežimi ribami. Zeleti bi bilo, da bi banska uprava svoj načrt čim prej izvedla.

Če pride velik cirkus v majhno mesto

Kranj, 14. septembra.

Pretekli teden je prirejal predstave v našem mestu veliki Fischerjev Zoo-cirkus, ki je zaspalne Kranjčane zbudil malo iz spanja. Gruče radovednežev so gledale, kako so sloni vozili velike vozove s kolodvoru na sokolsko letno telovadišče, kjer so v enem dnevu postavili zverinjak in cirkus. Večerne predstave so bile za naše razmere dosti dobro obiskane.

Nekateri, ki se jim je škoda zdela plačati vstopnino 15 Din, so morali ostati pred vhom in so tam imeli svoj cirkus. Drugi pa so si hoteli na drug način pomagati. Raznesla se je vest, da dobi prosto vstopnico vsak, ki priinese ravnateljstvu mačko ali psa. Meščani so se res začeli bati za svoje živali in jih zapirati. V nedeljo pop. pa se je opogumil neki Tone iz Besnice, ki je oddajena celo polldruro uro od Kranja. Ujel je mačko in jo prinesel v cirkus. Mačka ga je sicer parkrat opraskala, a radovedni Tone je vse prenesel. Hotel je dati levo južino, da bi prišel k predstavi.

Napad na orožnika

Ljubljana, 15. septembra.

Dne 6. aprila zvečer se je vozil orožniški kaplar Alojz Cvelbar s kolesom kot službeni kurir iz Trojan v Lukovico. Med potjo se je ustavil v Krašnji in slučajno naletel na pretep med domačima fantoma Janezom Korošcem in Josipom Hribarjem. Po službeni dolžnosti je interveniral in hotel zaslišati napadalca Janeza Korošca, pri čemer pa so ga ostali domači fantje skušali motiti. Ko se je Cvelbar po opravljenem zaslišanju odpravil na pot proti Lukovici, je naletel na cesti blizu Krašnje na skupino fantov, ki je očitno čakala nanj. Franc Korošec in Vincenc Štrukelj sta mu zastavila pot in ga drug za drugim udarila s pestjo v obraz. Štrukelj je pri tem, ko ga je udaril vzkliknil: »Zgini hudič!« Nato je zagrabil Cvelbarjevo kolo in ga vrgel dvakrat ob tla, nato pa preko plota, tako da se je kolo poškodovalo. Nadaljnjih nasilnosti se je mogel Cvelbar ubraniti le na ta način, da je potegnil samokres in tako fante prepočil.

Franc Korošec in Vincenc Štrukelj sta bila obtožena zločina zoper državno oblast in sta zagovarjala danes pred malim senatom. Oba sta zanikala, da bi postopala napram Cvelbarju na opisani način, in sta trdila, da sta ga le branila pred napadom nekih tujih fantov. Štrukelj je tudi zanikal, da je poškodoval Cvelbarjevo kolo. Senat ni verjel njunemu zagovoru in je obsodil Franca Korošca na 40 dni strogega zapora, Vincenca Štruklja pa na 2 meseca strogega zapora, oba pa tudi še na povračilo stroškov kazenskega postopanja.

Proslave proboja solunske fronte v Mariboru

Maribor, 15. septembra.

Na izredno slovesen način se je izvršila danes dopoldne proslava združenja rezervnih častnikov in bojevnikov o priliki 13. obletnice zgodovinskega predora na solunski fronti, ki je odločil našo usodo. Proslava je bila na Trgu Svobode, kjer so se že pred napovedano uro zbrale velike množice občinstva. Navzoča je bila tudi mladina osnovnih, srednjih in strokovnih šol. Oblast so zastopali okrajni inspektor dr. Schaubach, knezoškof dr. Karlin, polkovnik Radovanovič kot namestnik odsotnega poveljnika mesta, mestni magistratni ravnatelj Köhler, državni pravnik dr. Jančič, okrajna glavarja dr. Ipavice in dr. Hacin, šolski direktorji dr. Tomišek, Zupančič, dr. Potočnik Kadunc in Dolenc, zastopnika policije Krajnovič in Premec, podarostri sokolske župe dr. Kovačič, predsednik Narodne obrane prof. Kenda, polkovniki: Putnikovič, Petričič in Lulič ter mnogo častnikov. Cerkvene obrede za dušni mir padlih borec sta opravila vojaška svečenika Zavodlal za katolike in prota Trbojevič za pravoslavne. Slavnostni govor je imel predsednik društva g. Jakob Perhavec, ki je opisal pomen bojev in zmage na solunski fronti l. 1918.

Poljčane

Iz občinske pisarne. Občinski urad razglašal odredbo glede banovinske davštine na šmarni-oc. Za l. 1931 je določena posebna banovinska doklada in znaša 10 par od šmarničnega trsa. Zato poziva občina vse, ki imajo šmarnico, da ji prijavijo število trsov in to najkasneje do 15. t. m., na kar jim bo županstvo na podlagi prijave izračunalo pripadajoči davek. Davek je treba plačati najkasneje do 15. decembra t. l. Ti- stim, ki bi se temu ne odzvali, se bo zaračunalo z 10% pribitkom. Zoper to odmero ni pritožbe.

Osebnosti. Na novo službeno mesto v Marenberg je odšel žandarmerijski podnarednik g. Matevž Pečnik, ki je služboval pri nas več let v splošno zadovoljstvo in ga bomo vsi težko pogrešali. Iz Marenberga pa je k nam premeščen žandarmerijski kaplar g. Jožef M.a.k. Premeščen je semkaj tudi g. Nikola Pašič. Izpremembe pa so tudi pri odd. fin. kontrole. Odhaja podpredsednik g. Srečko Krasovic v Prevalje, k nam pa prideta g. Leitgeb iz Prekmurja ter

Z mednarodnega šahovskega turnirja na Bledu

Pirc

g. Artur Arnjoš iz Sv. Križa pri Mariboru. Vsem želimo na novih službenih mestih čim prijetnejše bivanje!

Pastirjeva neugoda. Ivan Potočnik je pasel krave ob vznožju Boča, kjer moli izza trave tu pa tam tudi kakšna skala. Med kravami je bila ena posebno divja. Te dni pa je podivjana žival vrgla pastirja ob tla, da je priletel z glavo ravno na pečino ter pri padcu dobil močno rano na čelu. V prvem hipu omamljenega, ga je nekaj časa krava vlekla še dalje in ima tako siromak tudi razmesarjeno roko od zapetja do rame. Prvo pomoč so mu nudili na županstvu.

Premestitev. Tukajšnji nadpreglednik finančne kontrole g. Srečko Krašovic je z 12. t. m. premeščen v Prevalje. Prijaznemu, vestnemu in daleč naokrog priljubljenemu uradniku je tukajšnja čitalnica skupno z Sokolom in drugimi občani priredila odhodnico. Ogromna udeležba pri odhodu je lepo znamenje ugleda, ki ga je užival g. Srečko Krašovic med nami. Naša društva bodo gotovo zelo težko pogrešala njegovo sodelovanje, saj je bil med najagilnejšimi društvenimi delavci v našem kraju.

Nesrečen padež z drevesa. 65-letni posestnik Andrej P. je imel te dni veliko smolo. Padel je pri obranju sadja z drevesa — stopil je namreč nevedoma na trlo vejo — in zadobil občutno notranje poškodbe. Ker je noga močno zatekla, se še ne ve, če si je ni zlomil. Želimo mu skorajšnjega okrevanja.

Trzin

Pštata je prestopila bregove. S strahom so se ljudje še v soboto ozirali na sever, kjer je neprestano lilo. Popoldne pa so se igrali oblaki tudi nižje doli ob Pšati, ki je kmalu narasla do vrha struge. V noči od sobote na nedeljo pa se je razlila tež bregove od Cerkelj preko Most, Mengša in Loke do Trzina. Travnike je spremenila v jezera, zalila je dvorišča in se preko kamniške in glavne ceste v višini pol metra poglajala na polja, kjer je marsikateremu posestniku napravila občutno škodo. Ceste so razrite, po travnikih in njivah pa bodo mlake pričale o povodnji. Trzin je nevarni Pšati izročen na milost in nemilost, saj vsako leto vsaj dvakrat naraste do 2 m nad normalo. Temu ni kriva samo struga, ki ni niti malo regulirana, temveč tudi železniški nasip, ki ima premalo kanalov in veliko pripomore, da se vsaj dva dni namakamo v poplavih umazanega hudournika. — Prav zaradi tega nasipa trpi tudi postaja sama, mimo katere dere ob poplavih močan hudournik.

Hrastnik

Oj, ti nesrečni kolesarji! Klepar Fržan je prevzel pleskanje železnih ograj na banovinski cesti, katero delo opravlja njegova učenca. Pa je hotel prenesti oni dan eden od njiju veliko posodo rdeče barve in, dasi je hodil ob strani ceste, ga je podrl nek kolesar iz Dola, ki je pridrvel z znano hrastniško brzino in brez zvoneja za njim po cesti. Prebivalstvu bi bilo zelo ustrezno, če bi izdala občina za kolesarje pravilnik, ki bi vsaj nekoliko ublažil dirkanje po cestah in kolesarje tudi podučil, da imajo pešci tudi pravico do hoje po cestah in do — življenja.

Rudniška separacija bo v kratkem docela dograjena; prav te dni izgotavljajo prebiralniki za kosovce. Vsa stavba daje tamošnjemu okolišu prav čeden videz, zlasti če se spomnimo na prejšnje polomljene barake.

Slaščičarno smo dobili v Hrastniku in sicer v prostorih, kjer je bila prvotno nameščena lekarna. Ker si je kupil lekarnar lasno hišo, je vzel prostore v Menihovi hiši v najem trboveljski slaščičar g. Karl Kozina. Želimo mu obilo uspeha.

Visoke rudniške zračne železnice kmalu ne bo več. Prav te dni odstranjajo zadnje žične vrvi. —

Zalec

Proslava 50 letnice prostovoljnega gasilnega društva. Prostovoljno gasilno društvo je slavilo v nedeljo svojo 50-letnico. Ze v soboto so prihajali bližnji gostje. Z večernim vlakom je prišla godba iz Zidanega mostu. Ob 9. zvečer se je formirala bakljada s podoknicami kumicam jubilejnega prapora. Med bakljado pa je začelo nebo vsled požara na Gomiskem, kjer je to v zadnjem času že tretji požar. Gasilci so takoj sedli na avtomobil in odšli na pomoč. V nedeljo so možnarji že navezgodaj vabili na praznik. Točno ob 9. dopoldne se je pripeljal v avtomobilu iz Ljubljane ban g. dr. Drago Marušič. Pred občinskim uradom ga je pozdravil g. župan, zastopniki društev in šolarke. Po pozdravu se je vršila maša na prostem, ki jo jebral g. katehet Miroslav Ratej. Po maši je bila blagoslovitev jubilejnega prapora z zabijanjem žeblice. Drugi del svečanosti je bil izredni občni zbor Zalske gasilske župe v risalni dvorani trške osnovne šole, ki je potekel v navdušenju za kralja in državo, kar pričata udanostni brzojavki, poslani Nj. Vel. Kralju in predsedniku vlade.

Akcija za grozdje

Z zadoščenjem čitamo tudi v drugih dnevnikih razveseljive novice: »Grozdje na vozovih na mariborskem trgu« (»Večernik« od 10. septembra), »Celi vozovi grozdja se pojavljajo že delj časa sem na mariborskem trgu« (»Jutro« od 12. septembra) itd. »Da je tako, se prepričamo lahko vsak dan, opazujoč skupine grozdja željnih ljudi iz vseh slojev, ki zadovoljnih obrazov oblegajo — grozdni trg.

Pohvaliti moramo vztrajnost kmečkih vinarjev, ki se ne ustrašijo dolgega pota, često ob nagajivem vremenu, in sami prodajajo svoj zlahni gorički pridelek kar neposredno konsumantom. Po 3 Din kg čednega grozdja prodaja se zmirom naglo in greš po drugega v svojo gorico. Tako je letos le malo mestnih družin, ki bi se ne mogle kolikor toliko privoščiti teh prirodnih slaščic; saj pa je grozdje obenem zdravo in tečno hranivo. Po ulicah srečavamo uradnika, obrtnika, delavca, vojaka, deco, ki se z njim naslajajo. Vina zategadelj nič manj ne popijejo.

Kakršnakoli nepotrebnost, umetna podražitev grozdja, n. pr. polom brezobzirnega dobičkarkega prekupevanja, bi povzročila takojšnji padeč, skoroda popoln zastoj konsuma, ki pač tudi preživlja svojo težko krizo. Vsestransko dobrotvorna grozdna akcija bi bila na mah pokopana.

Iz prispelih pisem in ustnih izjav sklepamo, da so interesi, v prvi vrsti vinogradniki, pravilno razumeli vse to, kar smo na tem mestu o stvari doslej napisali. Doznali smo, da so si posamezni činitelji šolskih in občinskih uprav ter drugi podeželski rodoljubi to zamisel osvojili in so jo priporočali prizadetim domačinom v izvršitev. S tem so storili mnogo dobrega in naj pri tem še nadalje vztrajajo.

Led je prebit. Danes nudijo naši trgi toliko cenega grozdja, kakor še nikoli poprej; temu primeren je tudi konsum grozdja. Pomanjkljivosti te mlade akcije so pa seve še velike. Za bodočnost se bomo boljše pripravili.

Nezrelo, nagnito, umazano, mokro, zmečkano grozdje se slabo priporoča. Na istem trsu niso vsi grozdi enako zreli, enako sladki. Ne kaže torej, da bi grozdje kar povprek porezali, kakor pri glavni trgatvi, marveč po dobroti drugega, da preostalo še lahko bolje dozori. N. pr. prav zeleni grozdni peclji so že zunanji zrak nezrelosti; takih znakov je še več. Ako dvomiš, poskusi jagodo, da se prepričaš o užitnosti! Grozdni peclji je pri raznih vrstah od narave daljši ali krajši. Pri rezanju grozdja za zobjanje pazimo, da ostane na grozdu kar mogoče dolg kos peclja. Zanj držimo grozd s prsti, ko ga režemo, vlagamo (pakamo), jemljemo iz posode, zobjemo, ne pa kar s celo šako, kar ni okusno, pač pa je povrh škodljivo tudi glede na prikupljivo, čedno zunanost sadu itd. Gre za to, da se ta najokusnejši sad ljudem priljubi in da se krog uživalcev grozdja poveča, podesetori, postoteri. Potem bo akcija tudi kaj izdala. Samorodno grozdje (izabela, šmarnica ali noah i. dr.) naj ostane rajši doma, ki imamo vendar dovolj neprimerno boljšega grozdja od plemenitega trsa, celo mnogo več, nego ga moremo koristno uporabiti.

Naj omenimo nekatere nezdrave pojave z grozdnega trga:

Neki ugledni vinogradnik iz konjiškega okraja je poslal že v avgustu več sto kilogramov lepo odbranega grozdja na celjski trg v nadrobno razprodajo po 3 Din. Njegov zaupnik vozni si je, nič slabega sluteč, svojo nalogo poenostavil s tem, da je vse to grozdje prodal enemu vsiljivemu prekupecu. Isto grozdje se je nato pojavilo na celjskem trgu v nadrobni prodaji po 8 Din kg. Ker takih cen mi navadni ljudje enostavno ne moremo plačati, se tolažimo s tisto staro rečenico: »Grozdje je pre-kislo.« — Poslovodja neke mariborske konsumne organizacije je nabavljala večje količine grozdja od producentov in prodajal članstvu po ustrezajoči zmerni ceni, kakor je prav in

dolžnost take ustanove. S tem se je mož silno zameril pri nekaterih grabežljivih branjevskih dušah (pravicoljubnim izjemam vsa čast!), ki so si ga pošteno privoščili z neutemeljenimi očitki, dosegle pa so pri njem baš nasprotno, da se namreč odsihmal za pošteno stvar v interesu organiziranih konsumentov še bolj vneto zavzema. — Na nekega producenta prodajalca grozdja na mariborskem trgu so nedavno navallili malotrneži, toda zelo škodljivi spekulanti, češ: »Kaj čakaš? Saj ti vse odkupimo, pa greš lahko takoj domu z denarjem! Tako nam pa na mariborskem trgu« (»Večernik« od 10. septembra) ceno in naše posle. Nečednemu izživljanju so napravili konec pametni očitveci, ki so pozvali — »roko redu in pravice«.

Poklicnim prekupecem privoščimo poštenega zaslužka, ki pa ne sme prekoračiti dopustnih mej, preko katerih se ubija konsumenta in producenta. Nezdravih izraskov pretiranega samoljublja je na našem trgu, žal, še vobče mnogo in v drugih ozirih na veliko škodo občestva; to rodi in povečuje eksistenčno gorje in nezadovoljstvo osobito v gospodarsko šibkejših slojih, torej v večini naroda. Samopomoči pa nam nihče ne more niti ne sme kratiti.

Grozdnjo akcijo je treba razširiti. Po železnih in drugih prometnih sredstvih potujoče občinstvo bi lepega grozdja silno mnogo použilo. Pa koliko je tako srečnih ljudi, ki lahko izdajo za neznan grozdlič 2 Din za dva mršava grozdja celo 5 Din itd., kakor nam jih nudijo iz dneva v dan po raznih prašnih in zakajenih postajališčih! Če je tu »kolodvorska restavracija« ali tudi le skromen »chufet«, ne sme producent s svojim grozdem blizu — niti s peronsko karto ne... Nič boljše ni po mnogih gostilnah. Prav žalostno pa je tudi v vinotocih »pod vejco« skozi tiste 3 mesece na leto, slučajno morda baš v grozdni sezoni. Neupravičeno se boje, da bi potem vino ne teklo. Znano je, da so moški bolj redni, ali — recimo — bolj hvaležni gosti vinotočev nego ženske. Nudite jim jeseni hkrati cenega sladkega grozdja! Možem se bodo potem pridružile v vinotoče žene in otroci, nazobali se bodo grozdja in ga pokupili še za dom, vina pa ne bodo radi tega nič manj popili. Poskusite! Potem bo tudi pisec teh vrstic rad poletel v marsikak vinotoč naših solučnih gor, ne več osamljen, marveč z vso svojo družino. Ne dvomim prav nič, da bodo mogli premnogi kmečki točiči — seve predvsem v bližini večjih konsumnih središč — na ta način vnovčiti več grozdja kot vina v vsestransko zadovoljstvo. Grozdje za zobjanje lahko režemo tudi najmanj skozi 3 mesece — to je sedaj dopustna letna doba za točile »pod vejco« — brez posebnega konserviranja, ob dobrem konserviranju pa ga zobjemo lahko kar še vso zimo. — Kaj pa naše, tako silno obljubene mestne šole? Ob odmorih se bolj petična mladina gnete okoli slaščičarjev in sladoledarjev ter razmetava denar za malovredne stvari. Nudimo ji rajši cenega grozdja in drugega sadja!

Izgledi za bodočo vinsko kupčijo so silno slabi. Jesensko vreme je muhasto in varljivo. Dajte cenega grozdja, kolikor ga naši trgi sploh sprejeti morejo! Tudi krajev »prepevedanega sadu« bo potem mnogo manj. Računi bodo pokazali, vsaj kar se tiče namiznih grozdnih vrst, da tako dobro storimo sami in drugim. Kdor pa nima sadja za domačo pijačo, naj nakupi in izpreša čim več grozdja za napravo pristnega vina — brez vsakršne trošarine, kajpak pod pogojem, da ga uporablja izključno samo za svoj lastni domači potrošek.

Lahko trdimo, da je letošnja, začetna grozdna akcija mnogo boljše uspeva, nego smo mogli samo pričakovati. Obenem pa je to nadaljni dokaz silne denarne stiske, ki narod privaja k mnogo obetajoči samopomoči. Če smo le malce k temu pripomogli, smo zadovoljni in nam ni žal sicer skromnih dosežanjih prizadevanj.

Andrej Zmave.

Franjo Rudl, Maribor:

Osnovne in tržne cene v sadni trgovini

Sadna trgovina na drobno in na debelo v svrhu izvoza v naši Dravski banovini še zdaleka ni tako dobro in velikopotezno organizirana, da ne bi moglo uspevati verižništvo in prekupevanje. In med tem ko zasluži trgovina na debelo z vseletnim rizikom komaj 10 par netto pri kilogramu sadja, zaslužijo prekupevalci in verižniki brez rizika za denar in blago najmanj 20 do 30 par, in to takoj. Oficielne tržne cene (na debelo) v Hamburgu, Berlinu, Monakovem, na Dunaju, v Pragi itd. so objavljene vsak dan v časopisu, in po njih, kolikor so sploh točne, ker večje tržne dobivajo tudi še zasebna telegrafična poročila, se morajo izvozniki ravnati pri nakupu.

Dejal sem, da zasluži veleizvoznik sadja pri kilogramu kvečjemu čistih 10 par, pomisliti pa je pri tem treba, da požre še en sam vagon sadja, ki se pokvari, 10 drugih, ki so bili v redu prodani. Isto je, če se prodajina ne more izterjati, kar se tudi često dogodi. V tem slučaju mora veleizvoznik odposlati 11 vagonov sadja samo v »zabavo«, torej brez pare zaslužka.

Inteligentni pridelovalec sadja si zna svoje odjemalce za nadrobno odprodajo in konsumente sam poiskati in se tako ogne verižništvu. Čimbolj je inteligenten, tem bolj bo prodal svoje blago in bo sam spravljal dobiček. Pa tudi konsument bo poizkušal nakupiti sadje naravnost pri producentu, posebno še, če je poceni in dobro. Docela drugače pa mora postopati veletrgovec in veleizvoznik, ki je prisiljen poiskati si blago pri producentu, ki ima vsaj 30 do 50% pridelka, ki vsled slabe kvalitete sploh za tako trgovino ne pride v poštev. O vseh teh težkočah lahko govorimo samo tisti, ki je vse to na lastni koži preizkusil.

Na monakovskem in dunajskem veletrgu je mogoče sedaj kupiti ocarinjena in tudi že obdavnjena jabolka v vagonških količinah po 1-40 do 1-80 Din kilogram, in to v vsaki poljubni množini. Tako sadje prodajajo potem detajlisti po 4 do 6 Din, kakor pri nas in na našem trgu, dočim ga prodajajo v posebnem izboru po

delikatesnih trgovinah celo po 12 do 16 Din. Vendar pri poslednjem ne smemo pozabiti, da kilogram takega luksuznega sadja komaj 5 do 10% ostalih 80% ostane kot slabše, navadno sadje po nizki ceni. Poleg tega moramo računati še s tistimi količinami, ki se pokvari, z izgubo na teži radi osušitve itd.

Mimo tega moramo pa upoštevati tudi to, da kupna moč prebivalstva v Nemčiji in v Avstriji stalno pada. Zaradi tega so ponudbe vseh evropskih in izvenevropskih producentov in dobaviteljev vsak dan večje. Posledica je — padanje cen. Doma pridelano sadje za prešanje se prodaja letos v Avstriji in v Nemčiji franco vagon na dostavni postaji po 60 do 90 par kg. Če upoštevamo, da bi se za naše sadje za prešanje, odposlano tjakaj, morala plačati carina in davščina približno 30 par in bi prevoznina stala tudi še 30 do 40 par, bi nam ostalo samo 40 do največ 30 par. Sicer pa je izvoz tega sadja sploh nemogoč. Ker je pri nas še nadprodukcija vina, upliva to tudi na cene sadja za prešanje in jih znižuje.

Visoke začetne cene niso letos škodovalle samo izvoznikom, ampak kvantitativno vzeto tudi producentom, našim kmetom, ker so se izvozili le poedini vagoni, namesto stotine. Posameznim producentom izplačane reklamne cene s strani nekaterih izvoznikov, so širokim vrstam producentov prinesle samo efektivno škodo in nobenega dobička.

Gospodarske vesti

× Svetovna letina jabolk. Letošnji izvoz sliv je napram lanskemu močno nazadoval. V izvozu svežega grozdja je tudi nastopila stagnacija. Posamezni producenti se nadejajo, da bodo vnovčili vsaj jabolka. V svrhu orijentacije pa je potrebno povdariti, da je letos velika nadprodukcija jabolk v kontinentalnih in preokceanskih državah. Zelo dobra je letina v Severni Ameriki, ki bo imela za izvoz na razpolago 38 milj. buradov jabolk (l. i. 34 milj.) po 60 kg. Slične prilike vladajo tudi v Avstriji in Rusiji. Dobra letina jabolk je v Jugoslaviji, Franciji, Belgiji, Švici, Bolgariji, na Portugalskem, v Norveški in v Kanadi. Manj dobre donose pričakujejo v Madjarski, Italiji, Angliji,

Danski, Švedski in na Češkoslovaškem. V Nemčiji se pričakuje srednja letina.

× Težak položaj švicarske urarske industrije. Radi splošne gospodarske stagnacije in vedno večje nemške konkurence, je tudi švicarska urarska industrija zašla v težkoče. Za enkrat se namerava stvari od pomoči na ta način, da država prevzame večjo količino delnic in postane glavni delničar te za Svico najvažnejše industrijske panoge.

Dobave

Direkcija drž. rudnika v Kreki sprejema do 24. septembra t. l. ponudbe za dobavo prekinjalcev za električni tok, aluminijevih polie in spoj, masti za jamske vozičke, železa, koroze, ovsu in elektrostevecev.

Direkcija drž. rudnika v Vrtniku sprejema do 24. septembra t. l. ponudbe za dobavo trofaznega transformatorja.

Pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo sklenila dne 24. septembra t. l. direktna pogodba za dobavo raznih živil.

Dne 25. septembra t. l. se bo vršila pri direkciji pomorskega saobračaja v Splitu ofertalna licitacija glede dobave raznih masti, petroleja in bencina.

Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.

Borzna poročila

dne 15. septembra 1931.

Devize.

Ljubljana, 15. septembra. Bruselj 787-80 do 790-16, Curih 1104-15—1107-45, Dunaj 795-86 do 798-26, London 275-11—275-93, Newyork 5649-10 do 5666-10, Pariz 221-93—222-59, Praga 167-61 do 168-11, Trst 296-12—297-02.

Zagreb, 15. septembra. Amsterdam 2283-92 do 2290-76, Dunaj 795-86—798-26, Bruselj 787-80—790-16, London 275-11—275-93, Milan 296-12—297-02, Newyork kabel 56-6010 do 56-5610, Pariz 221-93—222-59, Praga 167-61 do 168-11, Zürich 1104-15—1107-45.

Beograd, 15. septembra. Amsterdam 2283-92 do 2290-76, Bruselj 787-87—790-16, Curih 1104-15—1107-45, Dunaj 796-86—798-26, London 275-11—275-95, Milan 296-12—297-02, Newyork 5649-10—5666-10, Pariz 221-93—222-59, Praga 167-11—168-11.

Dunaj, 15. sept. Amsterdam 287-15, Beograd 12-55, Bruselj 99-90, Bukarešta 4-2362, London 34-577, Madrid 64-50, Milan 37-225, Newyork 71-20, Pariz 27-90, Praga 21-0737, Sofija 5-1525, Stockholm 190-35, Kopenhagen 190, Varšava 79-65, Curih 138-75.

Curih, 15. septembra. Beograd 9-05, Pariz 20-10, London 24-91 1/2, Newyork 512-62, Bruselj 71-30, Milan 26-82, Madrid 46-25, Amsterdam 206-85, Berlin 120-45, Dunaj 77-12, Sofija 3-71 1/2, Praga 15-18, Varšava 57-40.

Vrednostni papirji.

Zagreb, 15. septembra. Drž. papirji: 7% inv. pos. 71 bl., vojna škoda ar. 321—322, 318, kasa 321—322, 318, 320, 321, dec. 323—324, 325, 324, 4% agr. ob. 41 1/2, 7% Bler. 62—63, 62 1/2, 8% Bler. 63—67, 6% begl. 46—49 1/2. Banke: Hrvatska 50 d., Prašedion 975 1/2—965, Union 150—155, Obrtna b. 36 d., Srbska 190—191, 190, Zem. 110—113, 115, Ljubljanska kreditna 120 d., Medjunarodna 68 d., Narodna 4900 do 5000, Industrija: Nar. šum. 25 d., Guttman 103—110, 105, Sečerana Osijek 200—203, 200, Trboveljska 200—202, Slavonija 200 d., Vevče 118—120, 120, Danica 66—70, Drava 192 1/2 do 212 1/2, Brod vag. 45—60, Isis 40 bl., Ragusea 300 bl., Jadranska 460—480, Ocean 190 bl.

Dunaj, 15. sept. Bankverein 13-75, Dunav-Sava-Adria 11, Prioritete 80-25, Trbovlje 23-75.

Zitna tržišča.

Novi Sad, 15. septembra. Koruza: Bačka, Bačka okolica, Sombor 97 1/2—100, južnoban. 87 1/2—90, srem. Indj. 97 1/2—100, srem. Sid 100 do 102 1/2. — Tendence: neizpremenjena, za koroza: čvrsta. — Promet: Skupno: 41 vag.

Sombor, 15. septembra. Oves: bački, srem. 127 1/2—132 1/2, rž: bačka, železn. promp. 135 do 140, ječmen: bački, srem. spomladni 67/68 kg 160—17, koroza: bačka železn. promp. 96—98, moka: bačka, ban., postaja 0 in 0 370 do 390, 2 350—370, 5 305—320, 6 250—265, 7 190—205, 8 130—140, otrobi: bačke, ban. pšenične v juta vr. 87 1/2—92 1/2. — Tendence: neizpremenjena. — Promet: skupno 42 vagonov.

Ljubljansko lesno tržišče.

Tendence mlačna, promet: 1 vagon tesnega lesa.

1912

Otomane

v različnih vzorcih in najmodernejših oblikah, zložljive postelje, postelje, vložke, peresnice, žimnice, divane, pat. fotelje, blaga vse vrste in žimo dobite najceneje pri F. Sajovic, Ljubljana, Stari trg 6

Gramofonske plošče po 3 Din izposojuje »ŠLAGER«, izposojevalnica gramofonskih plošč in gramofonov. Ljubljana. Vegova ulica 2 1501

Sreski cestni odbor Gornjigrad razpisuje s tem

službo tajnika

Lastnoročno pisane in s kolkom 5 Din opremljene prošnje ter s pravnimi in zadostno kolektiviranimi prilogami (rojstni list, domovinski list, zadnje šolsko izpričevalo, dokazilo o odsluženju vojaške službe, zdravstveno izpričevalo, npravnstveno izpričevalo, potrdilo pristojnega oblasti, da ni bil proslac obsojen zaradi kaznivoga dejanja iz koristljubja, event. službena izpričevala) je predložiti neposredno sreskemu cestnemu odboru v roku 14 dni od dne, ko je bil razpis objavljen. 2107

Škofja Loka

Društvo prijateljev Francije v Škofji Loki. Stiki, ki jih vzdržuje jugoslovanski narod s francoskim, so zopet za stopnjo bogatejši. Iz vrst obiskovalcev lanskega francoskih tečajev v Loki je izšla vsega priznanja vredna misel, naj se v Škofji Loki ustanovi društvo prijateljev Francije. Ustanovni sestanek, ki se je vršil v petek ob 20. uri v deški osnovni šoli, je otvoril predsednik ing. Srečko Šabec. Po pri-srčnem pozdravu je g. predsednik očrtal v glavnih obrisih težnje in namen novega društva, ki naj s svojim članstvom zajame najširše plasti škofjeloškega prebivalstva. Predavatelj dr. Viljem Fajdiga je nato obrazložil, s kolikim umevanjem slede francoske pokrete jugoslovansko-francoskega zblžanja. Škofjeloško društvo prijateljev Francije bo dobivalo knjige, revije in časopise brezplačno.

Pri sprejemanju pravil je bilo precej debate, ker so si bila mnenja deljena. Društvo bo delalo na nadaljni priučiitvi francoskega jezika, bo prirejalo literarne večere, razprave, sestanke, skupne izlete itd. Članarina je določena na 12 Din letno. Pristopnina je 5 Din, ustanovni član plača 100 Din. Društvena knjižnica se v primeru razpusta porazdeli med škofjeloške društvene knjižnice, sorazmerno po njihovem številu knjig. Izvoljen je bil pripravljalni odbor z ing. Šabcem na čelu. Podpredsednik je dr. Fajdiga, tajnik Danilo Berdon, blagajnik Ciro Lendovšek, knjižničarka Anka Hubadova, v odboru so še Ljilka Sinkova, Elica Thalerjeva in dr. France Jarc, v nadzorstvu pa prof. Josip Simenc in dr. Jakob Prešern.

Vse, kar je prav. Odkar smo dobili v Škofjo Loko dalmatinsko točilnico v Kapucinskem predmestju, ni miru ni počitka, Dan za dnem, takorekoč od jutra do večera se razlega iz gostilne prepevanje, vpitje in kričanje. Vsi okoliški posestniki, pa tudi ostali meščani so večnega dirindaja v gostilni že davno preko grla siti. Mislimo, da bi se proti temu vendar dalo nekaj ukreniti. Tuljenje pijancev z nedostojnim ponašanjem je vrhu vsega v kvar vzgoji mladine, ki mora mimo gostilne v šolo. Prosimo oblasti nujne pomoči!

Preferenčarske stopnice v Novem predmestju so po dolgem oklevanju le obnovili. Preko vzpetine je speljanih 52 stopnic z 9 počivališč, vse iz betona. Stopnice-dobe na obeh straneh ograjo. Stroške krijeta sorazmerno Opleševalno društvo in mestna občina.

Hiše obnavljajo. Vsem škofjeločanom je dobro v spominu strahoten nočni požar na Suhl, ki je uničil letos v juliju stanovanjsko hišo Marice Miklavčičeve in obsežno gospodarsko poslopje Krajnika Jožeta. Pogorišče dobiva sedaj novo lice. Hišo so obnovili, prav tako tudi gospodarsko poslopje, ki ima sedaj močne zidane stene s požarnim zidom.

Kočevje

Proslava 60-letnice Fr. Finžgarja. Preteklo soboto so akademiki igrali Finžgarjevo »Verigo« v proslavo 60-letnice pisateljevega rojstva. Igra je relativno, v primeri z običajnimi predstavami v Kočevju, prav lepo uspešla, za kar gre režiserju (H. Kužnik) in igralcem vsa hvala. Bilo je le nekaj šibkih mest v pojmovanju oseb, v nekaterih prizorih in v maskah. Bolj bi tudi morali akademiki paziti na lepo in pravilno izgovarjavo. V igri so se zlasti odlikovali Primož (E. Kovačič), Drnolec, Liza in Tomažin, pa tudi ostali so se obnesli po svojih zmognostih. Videlo pa se je celo pri tej, nadvse enostavni in lahkooprizorljivi igri, kako neraben je naš oder, ki poleg tega nima skoro nikakih potrebnih pripomočkov.

Agitirajte za »Jugoslavana«!

Brzovaj

Došla je nova PORTUGALKA in tudi staro vino od Knifca. Toči se v gostilni in kavarni »LEON«. — Vsak četrtek in nedeljo divjačina. Se priporočata

Leon in Fani Pogačnik

Ljubljana, Kolodvorska ulica šte. 29.

Šoferska šola

oblastveno koncesijonirano

I. Gaberšček

bivši komisar za šoferske izpite. — Ljubljana, Dunajska cesta šte. 31. — Prihodnji redni tečaj prične dne 1. oktobra. 2108

Oglašujte

»Jugoslavanu!«

Go ko Pipenbacher

konec. šoferska šola, Ljubljana, Gospodarska cesta 12. Zahtevajte informacije

Vreče 1758

nakup in prodaja

Alojz Grebenc

Ljubljana, Dunajska

cesta 36

Lokal

s skladiščem in stanovanjem daje v najem Davorin Tombah, Maribor, Zrinjskega trg šte. 6. 2102

CENJENIM DAMAM

se priporočam za moderniziranje klobukov po najnovejših modelih Preoblikovanje 1913 Din 28—

SALON »LA FEMME CH.C.

Ljubljana, Šelenburgova 6/l.

Nogavice, roka-vice, volna in bombaž

najceneje in v velik/ izbir pri

KARL PRELOG

Ljubljana, Židovska

ulica in Stari trg.

Sokolstvo

Prvenstvene tekme v odbojki v Mariboru

O poteku tekem za sokolsko prvenstvo Jugoslavije v »Odbojki« smo že včeraj kratko poročali. Danes prinašamo nekaj podrobnosti o teh nadvse zanimivih tekmah, ki so se prvič vršile v širšem obsegu v naši državi.

Tekme so se vršile v nedeljo 13. t. m. na letnem telovadšču Sokola Maribor-matica in so trajale od 6. do 12. in od 14. do 18. ure. Tekmovalo je članstvo iz 14 jugoslovanskih sokolskih žup in naraščaj iz 9 sokolskih žup. Člani so tekmovali iz naslednjih žup: Bjelovar, Veliki Bečkerek, Celje, Karlovac, Kranj, Ljubljana, Maribor, Novi Sad, Novo mesto, Osijek, Pančevo, Sušak-Rijeka, Varaždin in Zagreb. Naraščaj pa iz žup: Beograd, Veliki Bečkerek, Celje, Ljubljana, Maribor, Novo mesto, Osijek, Varaždin in Zagreb. Vodstvo tekme je bilo v preizkušenih rokah načelnika sokolske župe Maribor brata Franja Mačusa.

Uspehi tekem so bili naslednji:

Prvo kolo: Novi Sad : Karlovac 15 : 7 (15 : 2), Kranj : Sušak 15 : 3 (15 : 1), Osijek : Celje 15 : 7 (15 : 1), Veliki Bečkerek : Novo mesto 15 : 7 (15 : 9), Ljubljana : Varaždin 15 : 8 (15 : 11), Zagreb : Bjelovar 15 : 9 (15 : 2), Maribor : Pančevo 15 : 2 (15 : 1).

Drugo kolo: Kranj : Novi Sad 15 : 7 (15 : 8), Osijek : Veliki Bečkerek 15 : 5 (15 : 5), Ljubljana : Zagreb 15 : 13 (18 : 16).

Tretje kolo: Osijek : Kranj 15 : 4 (15 : 13), Maribor : Ljubljana 15 : 13 (15 : 11).

Četrto kolo: Maribor : Osijek 15 : 10 (15 : 10).

Finale: Maribor : Zagreb 15 : 0 (15 : 2).

Končna tekma se je vršila med Mariborom in Osijekom. Zmagali so člani Maribora v postavi: Pipan, Gorup, Urbanek, Dobnik, Polić in Godina v razmerju 15 : 10 (15 : 10). S to zmago si je Sokol Maribor spet priboril državno prvenstvo v odbojki za l. 1931. Tudi v tekmah naraščajnikov je zmagal Maribor.

Popoldne je bila tekma med najboljšima vrstama CSR in Jugoslavije. Čehi so bili absolutno močnejši. Pokazali so sijajne produkcije in z lahkoto zmagali s 15 : 0 (15 : 2).

V prostorih Narodnega doma se je zvečer vršila na čast gostom družabni večer, ki je potekel zelo animirano. Danes so se udeleženci tekmovalni odpeljali. Zdravo!

Sokol v Tacnu pod Šmarno goro

Prijazna vasica pod Šmarno goro Tacen si je pred kratkim ustanovila svojega Sokola, ki bo zbiral v svojih vrstah zavedne jugoslovanske državljane. Žal, da mladi Sokol do danes ni mogel izvesti svoje težke naloge tako, kot bi hotel in želel in to največ zaradi pomanjkanja prostorov, in tehnično sposobnih sokolskih delavcev, ki bi vodili mladega Sokola. Sokol v Tacnu šteje danes že nad 100 članov in članic. Ako bi merodajni faktorji upoštevali želje Sokola, bi isti že lahko pričel z intenzivnim delom v Tacnu.

Kakor se čuje, bo v kratkem času otvorenja v Tacnu še ena gostilna, katere gospodar je Sokolu obljubil dati na razpolago dvorano za uspešno delovanje Sokola. Z eno besedo: Sokolu bo na ta način omogočena telovadba in druge kulturne prireditve, zlasti ako se pomisli, da ni v celnem kraju prav nobenega primerne lokalne za prirejanje kulturnih prireditev. Drugo še važnejše vprašanje pa je pridobiti Sokolu tehnično sposobne člane, ki bi vse nadaljne podrobnejše delo prevzeli v svoje večje roke. S temi lepimi in nadvse razveseljivimi nadami stopa tacevski Sokol v novo sezono kulturnega dela, ter mu želimo prav obilo trajnih uspehov. Zdravo!

Sport

Sportni dan v Novem mestu

Skoro mu ni bil usojen. Prvotno določen na 6. september, se je radi ljubljanskih proslav preložil sprva na Mali Šmaren, kasneje pa še enkrat na zadnjo nedeljo 13. t. m. Zdaj je nagajalo pa nebo. Ni sicer padalo, bilo pa je neprijetno, mrko kasnojesensko vreme, in ni čuda, ako se tuji sportniki iz Ljubljane, Kamnika in Karlovca niso udeležili vseh tekem, kot je bilo v programu.

Prišel je sportni dan z dirko »Motokluba Ilirije, sekcije Novo mesto« na razmočeni cesti Novo mesto—Bela cerkev—Dobrova—St. Jernej—Novo mesto z zadovoljivim rezultatom 34 min., ki jih je dosegel Josip Ferlič na motorju »Ariel« 500 cm³ s tovarišem Fr. Jerjico v prikolicu.

Za tem so prišli na vrsto člani novomeškega kolesarskega kluba, kjer je na dvakratni krožni progi Novo mesto—Grm—Gotna vas—Zabja vas—Kandija—Novo mesto odnesel zmago Jože Mežnaršič.

Ob enajstih so dosti dobro teklo skozi mesto »Švedske štafete SK Elana« (I. 2 min 35 sek., II. 2 min. 42 sek.)

Največja privlačnost je bila za goste in meščane tekma s čolniki od mostu do mostu. Na mestnem mostu se je gnetlo na stotine gledalcev in ploskalo študentoma Paskuli in Valentinčiču, ki sta z razliko pol dolžine čolnika prva dosegla cilj.

Popoldne so izpolnile plavalna, teniška in nogometna tekma SK. Elan je pokazal, da ima v svoji sredi več dobrih moči, ki bi ob pravilni vzgoji in vztrajni trenaji mogle postati prvostopne. Najboljši čas je dosegel Čuček, 50 m prosto 30-9 sek., n 100 m 1 min. 25 sek. Senzacija so izzvali bravurni skoki državnega prvaka v skokih Bogomira Grileca. Drugovalca sta mu domačina Strajnar in Drenik, ki se jima na tem polju odpirajo lepi vidiki.

Na tenišču sta se sprijela Kamnik in Novo mesto. Zmaga je z rezultatom 2:2 ostla neodločena.

Zaključek je tvorila nogometna tekma SK Olimpija, Karlovac: SK Elan, Novo mesto. Domači so v prvem polčasu vodili z rahlo premočjo (2:2), dočim so drugi polčas popustili vsled utrujenosti večine igralcev, ki so sodelovali pri štetih. Rezultat 6:4 odgovarja poteku igre.

Radio

Ljubljana, četrtek, 17. septembra. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.30 Salonski kvintet. 19.30 Drago Ulaga: Gimnastične vaje. 20.00 Prenos opere »Fidelio« iz Budimpešte. 22.15 Poročilo o šahovskem turnirju na Bledu. 22.30 Čas, dnevne vesti. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Beograd, četrtek, 17. septembra. 11.35 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Poročila. 16.00 Plošče. 17.00 Filmska glasba. 19.30 Francoska ura. 20.00 Medicinsko predavanje. 20.30 Prenos iz Zeneve. 22.50 Radio orkester.

Zagreb, četrtek, 17. septembra. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Poročila. 17.00 Ruske balalajke. 20.00 Kulturne in društvene vesti. 20.30 Prenos iz Zeneve.

Praga, četrtek, 17. septembra. 11.30 Plošče. 12.30 Moravska Ostrava. 13.05 Moravska Ostrava. 14.10 Plošče. 14.30 Bratislava. 17.10 Plošče. 19.05 Vojaška godba. 20.05 Poljudni večer. 22.15 Prenos iz kina Beranek.

Ljubljana, petek, 18. septembra. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.30 Salonski kvintet. 19.30 Vegetarijanska prehrana, gđ. Vera Humek. 20.00 Poročilo o šahovskem turnirju na Bledu. 20.30 Prenos iz Beograda. 22.30 Čas, dnevne vesti, napoved programa za naslednji dan.

Beograd, petek, 18. septembra. 11.35 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Poročila. 16.00 Plošče. 17.00 Narodne pesmi. 17.30 Narodne melodije. 18.00 Lahka glasba. 20.30 Koncert na čelo in klavir. 21.15 Komedija. 22.00 Radio orkester.

Zagreb, petek, 18. septembra. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Poročila. 17.00 Plošče. 18.30 Kulturne in društvene vesti. 20.30 Beograd. 22.30 Dnevne vesti. 22.40 Plesna glasba.

Praga, petek, 18. septembra. 11.00 Plošče. 11.15 Plošče. 12.30 Brno. 13.05 Brno. 14.10 Plošče. 14.30 Radio orkester. 17.10 Plošče. 19.30 Prenos iz gledališča. 22.45 Plošče.

Ljubljana, sobota, 19. septembra. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče. 18.30 Salonski kvintet. 19.30 Ivo Peršuh: Friderik Baraga. 20.00 Poročilo o šahovskem turnirju na Bledu. 20.15 Duetni večer, g. Jože Gostič in g. Marjan Rus. 21.00 Prenos plesne glasbe Erich Herseja jazz orkestra iz Parkhotela Kazino na Bledu. 22.00 Čas, dnevne vesti. 22.15 Salonski kvintet. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Beograd, sobota, 19. septembra. 12.45 Radio orkester. 16.00 Plošče. 17.30 Radio orkester. 19.30 Filmska glasba. 20.00 Narodne pesmi. 21.20 Židovska glasba. 22.25 Poročila. 22.45 Sprehod po Evropi.

Zagreb, sobota, 19. septembra. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Poročila. 17.30 Filmska glasba. 18.30 Poročila. 20.35 Kulturne in društvene vesti. 20.00 Beograd.

Praga, sobota, 19. septembra. 11.30 Plošče. 12.30 Bratislava. 13.05 Bratislava. 14.10 Plošče. 14.30 Brno. 19.05 Koncert. 20.00 Radio orkester. 22.50 Plesna glasba.

Šmartno pri Litiji

Tombola. V nedeljo 13. t. m. je nadvse lepo potekla velika ljudska tombola. Veliki in obširni Glavni trg je bil poln ljudstva, ki se je začelo zbirati že okoli 13. ure. V šmartno je prišlo iz vse okolice okoli 1500 ljudi. Tombola z bogatimi dobitki je potekla v najlepšem redu, tako da so odбор za zgradbo »Narodnega doma«, kakor tudi igralci prišli na svoj račun. Glavni dobitek, krasen šivalni stroj, je dobil naš gasilski jubilar čevljarski mojster gosp. Anton Hauptman, drugi dobitek, krasno emajlirano spalnico, g. učitelj I. Vidic, tretji dobitek, veliko kožo podplatov, pa g. Jože Gruden. Iskrena hvala vsem, ki so sodelovali.

Dolgo ni bilo nobenega požara, a zadnji teden je ognjeni petelin obiskal gosp. A. Kolkoljška v Veliki Kostrelnici ter mu vpepeli bomo hiško in gospodarsko poslopje. Darovi za pogorela naj se oddajo na županstvu v Šmartnem.

Smrt nam je pobrala prve dni septembra dobrega svetovalca in vzornega someščana gosp. spoda Mavricija Hladka, vpkojenega šumskega inženirja. Blag mu spomin, žalujočim naše sožalje!

Pretekli teden nas je zapustil kaplan g. Vinko Lovšin, ki je bil premeščen na novoustanovljeni vikarijat v Litijo. Na novem mestu mu želimo veliko uspeha. — Istočasno se je od nas poslovil starosta našega »Sokola«, litijski notar g. dr. Josip Krevl, ki je odšel v Ljubljano kot prevzemnik notarjate po pok. Aleksandru Hudoverniku. Odlični narodni delavec bo ostal vsem v neizbrisnem spominu. Na novem mestu mu pa želimo mnogo sreče.

Na Glavnem trgu je otvoril novo brivnico g. Zrimšek iz Litije.

Na novi osnovni šoli v Kostrelnici so dobili še eno učno moč.

Letina še precej dobro kaže, posebno sadja bo precej.

Murska Sobota

»Duševni list«. Prekmurški evangeličani že precej let izdajajo svoj mesečni verski list, ki nosi naslov »Duševni list«. List izhaja še vedno v madjarskem pravopisu in v slabih prekmurščini. Zeleti bi bilo, da bi vendar že enkrat »Duševni list« začeli pisati s slovenskim pravopisom.

Otroški vrtec v Murški Soboti. Po dolgem času je zopet dobila velika občina Murska Sobotica otroški vrtec. Vodi ga gđ. Praumseizova. Vrtec obiskuje okrog 100 otrok.

Zagorje

Šahovski turnir. Naš šahovski klub priredi tudi letos turnir, da izbere svojega šahovskega prvaka. Turnir se prične v sredo 16. t. m. ob 20. uri v prostorih Ljudske kuhinje.

Drobiž. Na Lokah zdajajo župnišče na prijaznem prostoru pod cerkvijo. Dela pri stavbi hitro napredujejo in bo kmalu pod streho. — V soboto je predaval rudarjem g. prof. Tepli iz Maribora. Udeležba je bila nad vse pričakovanje lepa. — V soboto so pokopali g. Frane Dežmana, ki nas je po kratki bolezni v visoki starosti za vedno zapustil. Obilno spremstvo na njegovi zadnji poti je bilo dokaz njegove splošne priljubljenosti. Blag mu spomin!

Razglasi kraljevske banske uprave

K V-No. 2954/37. 2553—3—2

Razglas o licitaciji.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje za zgradbo železobetonskega mostu preko Krke na Krki

III. javno pismeno ponudbeno licitacijo na dan 29. septembra 1931 ob enajstih v sobi št. 17 tehničnega oddelka v Ljubljani. Pojasnila in ponudbeni pripomočki se proti plačilu napravni stroškov dobivajo med udnimi urami pri tehn. oddelku kralj. banske uprave.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na vsoto odobrenega proračuna, ki znaša 279.489-51 dinarjev.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitaciji v »Službenih novinah« in na razglasni deski tehničnega oddelka.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine

v Ljubljani, dne 10. septembra 1931.

*

V. No. 3045/4. 2554—3—2

Razglas o licitaciji.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje za zgradnjo vzorne lončarske peči in delavnice v Mlaki pri Komendi

I. javno pismeno ponudbeno licitacijo na dan 30. septembra 1931 ob enajstih v sobi št. 17 tehničnega oddelka v Ljubljani. Pojasnila in ponudbeni pripomočki se proti plačilu napravni stroškov dobivajo med udnimi urami v sobi št. 27.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na vsoto odobrenega proračuna, ki znaša:

a) za zgradbo delavnice:

1. težaška in zidarska dela . Din 85.104'—
2. tesarska dela 12.860'—
3. mizarska, steklarska in pleskarska dela 18.205'—
4. krovška in kleparska dela 12.587'50

b) za zgradbo peči: 66.000'—

Skupaj Din 194.756-50

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitaciji v »Službenih novinah« in na razglasni deski tehničnega oddelka.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine

v Ljubljani, dne 7. septembra 1931.

*

VIII. No. 5252/2. 2570—2—1

Razglas.

Na osnovi § 6 zakona z dne 2. decembra 1930, Službeni list št. 55. iz 1931 in § 54. odstavka 2. obrtnega reda se pozivajo vsi imetniki koncesij za periodično prevažanje oseb v Dravski banovini, da predložijo do vključno 30. septembra 1931 neposredno kr. banski upravi Dravske banovine v Ljubljani v oblastveno odobritev zimske vozne rede svojih avtobusnih prog, v kolikor naj ti ne ostanejo neizpremenjeni, kar pa naj se v istem roku javi.

Po obvestilu iz direktije državnih železnic ne bo bistvenih izprememb železniških voznihih redov, odnosno se bodo izvršile le v zimskih voznihih redih običajne izpremembe.

Smernice za sestavo voznihih redov in cenikov so obrazložene v tukajšnjih pozivih avtobusnim podjetnikom z dne 7. februarja 1931, VIII. br. 845/1, in z dne 27. februarja 1931 VIII. br. 1292/2, oziroma naj se podjetniki po morebiti potrebne informacije obračajo na Zadruge avtobusnih podjetnikov v Ljubljani, ki ima tudi v zalogi predpisane obrazce za vozne rede.

Za točno ugoditev temu pozivu odgovarjajo avtobusni podjetniki po zakonu.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine

v Ljubljani dne 14. septembra 1931.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

E 224/31—10. 2560

Dražbeni oklic.

Dne 5. oktobra 1931 ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 4 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga St. Jernej, vl. št. 612; zemljiška knjiga Gradišče, vl. št. 801.

Cenilna vrednost: 30.385 Din 90 par; vrednost pritikline: 2503'— Din; najmanjši ponudek: 17.926'— Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede ne-

premičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Kostanjevica, dne 7. septembra 1931.

*

E 143/31—5. 2567

Dražbeni oklic.

Dne 19. oktobra 1931 ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Strmca, vl. št. 14 in 53.

Cenilna vrednost: 60.175 Din; vrednost pritikline 1640'— Din; najmanjši ponudek: 41.211'— Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ložu, dne 5. septembra 1931.

*

E 368/31—9. 2568

Dražbeni oklic.

Dne 3. novembra 1931 ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 3 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Buče, vl. št. 47 in 12, Vrenskagorica, vl. št. 69, in Sedlarjevo, vl. št. 5.

Cenilna vrednost: Din 20.055'60; vrednost pritikline: Din 1485'—; najmanjši ponudek: Din 13.370'70.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Kozjem, dne 6. septembra 1931.

Razglasi raznih uradov in oblastev

Štev. 1066/31. 2573

Objava.

Gospod dr. Kimovec Ivan, advokat iz Maribora, se je dne 13. septembra 1931 preselil s svojo pisarno v Kranj.

Za prevzemnika pisarne je bil postavljen gospod dr. Fornazarič Slavko, advokat v Mariboru.

Advokatska komora

v Ljubljani, dne 14. septembra 1931.

Razne objave

2572

Bančni zavod »Merkator«

Kavénik & Co., družba z o. z. Ljubljana Bilanca per 31. decembra 1930.

Aktiva.		Pasiva.	
	Din		Din
Blagajna	25.536,94	Kapital	50.000—
Efekt	148.240—	Kreditorji	1.273.955-93
Inventar	36.840—	Dobiček	2.683-56
Debitorji	1.116.022,55		
	1.326.639,49		1.326.639,49

*

Objava.

2571

Izgubil sem izpričevalo IV. razreda drž. realne gimnazije v Kranju za leta 1928/29 na ime: Ažman France, rodom s Pivke.

Proglasam ga neveljavnim.

Ažman France, s. r.

*

Objava.

2574

Podpisani Lavrič Rado, podnadzornik polic. agentov III. razreda, sem izgubil službeno legitimacijo, glasečo se na ime: Lavrič Rado, polic. agent.

Proglasam jo za neveljavno.

Ljubljana, dne 15. septembra 1931.

Lavrič Rado, s. r.

*

Objava.

2575

P. Ripson:

Marsove skrivnosti

(Roman.)

Vampir mu ni šel iz misli. Odkod je ta žival? Zdelo se mu je, da jo je že enkrat videl, ali v sanjah, ali v podzvesti, ali Bog zna kot majhen deček v kakšni pravljici, kjer so bili vpodobljeni zmagi in vse mogoče pošasti. Kadir je eno cigareto za drugo in se popolnoma vdajal raziskovanju, kdaj in kje je bil videl to zver. In naenkrat se mu je bliskovito posvetilo. Videl je pred seboj stolp pri šelambrunskem samostanu, joga Bicharo in njegovo pričaranje Robertove sence. Čisto ista zver je tedaj v skrivnostnem zrealu napadla Roberta, ko je miss Alberta kriknila in je vsa prikazen izginila. Da, to je bila ta zver! Samo čudno, zelo čudno, da se miss Alberta tega ni spomnila. Morda je bila njena nezavest po tem strašnem dogodku tako globoka, da je na vse pozabila. Čez dva dni je imel priti Fitzwilliams in tega je hotel Pint med štirimi očmi vprašati, ali se spominja na to zver.

Vampir je bila samica in ker ponavadi samec ni daleč od samice, je bil Pint pripravil svojo pištolo. Pravzaprav je hotel ujeti samca živega, toda to ni bilo tako enostavno in ni hotel motiti vsega gradu s svojimi pripravi tako pozno ponoči. Potegnil je svojo žepno uro in na kazalcih, ki so fosforescirali, videl, da je točno ena.

63

Vzel je pištolo in se vrnil v sobo, prižgal luč in sedel k radiju, da sliši zadnje dnevne novice, ki jih je vsak dan ob tej uri oddajala radijska postaja v Los Angelesu. Ravno so izzveneli poslednji akordi nekega slow-foxa in po parsekundni pavzi začel običajni klic:

— Radio Los Angeles. Poslednje dnevne novice.

Nekaj trenutkov pozneje, med tem ko se je Pint že slačil, je speaker nadaljeval:

— Letalska nesreča. Parobrod »Swallow« je na potu iz Nove Zelandije v Kalifornijo včeraj zvečer ob pol devetih, ko se je že zmračilo, bil priča velike letalske nesreče, ki se je zgodila nekako stopetdeset milj od ameriškega obrežja. Potniki so videli v oddaljenosti pol kilometra, kako je iz velike višine s silno naglico strmoglavilo letalo v morje in s silnim pokom izginilo v valovju. Parobrod se je takoj okrenil in zavozil na lice mesta ter je s svojimi žarometi razsvetljeval morskno gladino, toda na njej ni bilo opaziti nikakega preostanka letala ali njegovih potnikov. Parobrod je ostal eno uro na mestu in natančno raziskoval morje, ali brezuspešno, letalo je bilo brez sledu strmoglavilo v globino. Najbolj čudno je pa to, da kljub tej vesti nikakega letela ne pogrešajo. Kot smo se obrnili na centralo zapadnoameriškega zračnega prometa v San Francisku, je zadeva z letalsko nesrečo popolnoma nejasna, kajti kraj nesreče leži daleč proč od navadnih letalskih prog in ni razumljivo, zakaj bi se bilo kakšno letalo podalo daleč ven na morje. Kot rečeno, se nobeno letalo ne pogreša in je stvar zelo misteriozna. Ako ne bi bilo najmanj sto ljudi, ki so bili

na krovu parobroda, istočasno opazilo padec in čulo poka, bi dejali, da je bilo vse le halucinacija, tako pa moramo računati s tem, da se je nesreča v istini dogodila.

Tej vesti ki jo je Pint poslušal z velikim zanimanjem, so sledile še druge, toda zadnja ga je spravila spet iz postelje, čeravno je bil že legel.

— Včeraj ponoči, kakor tudi danes zvečer so opazili južno od Los Angelesa prebivalci raznih farm enega, drugi trde celo dva velikanska nočna ptiča, ki sta letela prav nizko v smeri proti jugozapadu. Trde, da sta bila uprav ogromna, baje sta imela razpetino petih ali šestih metrov. Letela sta počasi in plahutala, kot bi bila netopirja. Kljub temu, da je prišla vest iz več krajev, jo je treba sprejeti z vsemi rezervami.

— Radio Los Angeles po programu s plesno godbo do ene ure.

Pint je svoj prejemni aparat zaprl. Imel je dosti. Ta prvi dan bivanja v gradu miss Alberte je bil v istini poln razburjenja. Najprej napad čudne zveri na Indijanca Tehija, potem lov v vrtu, nato dve čudni novice. Pint je slutil, da je vse to v zvezi, čeprav mu ni bilo še jasno, kako. Spet je legel, ugasnil luč in začel z matematično natančnostjo razmišljati eno za drugim. Zaman, to noč ni prišel do nikakega jasnega zaključka. Zato je sklenil, da nad tem prespi eno noč.

Vlegel se je na desno stran, kot je imel navado, in je kmalu trdno zaspal.

»Kritični dnevi« na evropskih borzah

Dandanes govori in piše ves svet samo o gospodarski krizi in zadnja leta smo doživeli nekaj tako hudih gospodarskih polomov, da jim v zgodovini skoro ne najdemo primera. Takih »kritičnih dni«, »črnih petkov« in podobnih datumov pa ne pozna samo najnovejša gospodarska zgodovina, ampak jih pozna tudi preteklost. Preteklost nam pa tudi kaže, da so znali spretni in dalekovidni ljudje tudi take »črne dni« prav dobro izkoristiti v lasten prid.

Napoleonova doba n. pr. ni bila nič manj kritična kakor je današnja. Večne vojske so celo Evropo izžepale do mozga in ljudje so dan na dan prerokovali, da si Evropa ne bo nikdar več opomogla. Tudi tedanje evropske vlade so bile vse obupane in nihče ni vedel več ne naprej ne nazaj, kajti nihče ni mogel prerokovati, ali bo mogoče nemirnega Napoleona ugnati ali ne.

Takšno je bilo mišljenje ljudi še neposredno pred bitko med Napoleonom in njegovimi nasprotniki pri Waterloo-u. V tej bitki je bil Napoleon premagan (18. junija l. 1814.).

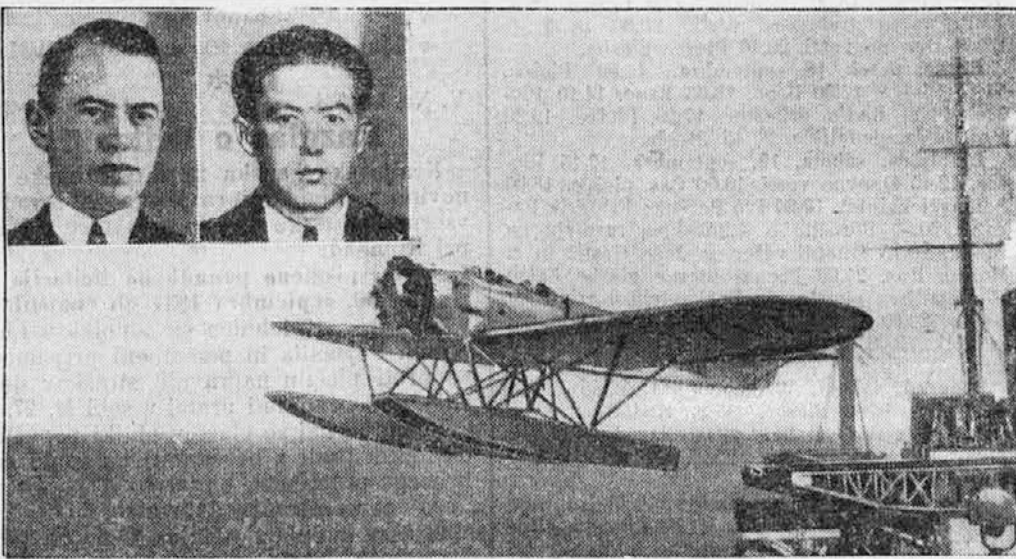
Še tisti večer pa je jeznil v divjem diru neki mož iz malega kraja »Belle Alliance« proti francoski obali. Takoj ponoči se je dal prepeljati na angleško obalo, naslednjega dne zjutraj pa je odjahal v London. Proti poldnevju je prišel na londonsko borzo, kjer je dal svojim »aupnikom« tajni nalog, naj kupijo vse pruske državne vrednostne papirje, kar jih morejo le dobiti. Ti papirji so bili takrat zelo poceni. Šele proti večeru pa so zvedeli londonski borzijanci, da je Prusija pri Waterloo-u zmagala in da ni nihče drugi kupoval pruskih papirjev kakor sam Rothschild. Takrat pa se je začela cena pruskih državnih papirjev nenadoma silno dvigati, z njimi vred pa tudi cena drugih vrednot in takrat je Rothschild v Londonu »zaslužil« ogromno premoženje!

»Črne dneve« so doživeli svetovne borze tudi l. 1927. meseca maja. Na borzah v Berlinu, na Dunaju in v Newyorku so začele padati cene najbolj solidnih vrednot na polovico nekdanje vrednosti in še nižje. Milijonska premoženja so se razkadila v prazen nič, in tega usodnega leta se je pričela kriza, ki je še danes čutimo vsepovsod.

Na borzah pa so doživeli že tudi dneve, ko borzijanci niso nič kričali, pa so vseeno bili v silni nevarnosti za svoja premoženja.

Sredi preteklega stoletja je v Londonu propadla neka velika banka. Ta padec bi bil lahko postal za vse angleško, pa tudi za svetovno gospodarstvo uoden, če ne bi bilo nekaj mož ohranilo svoj mir in prisotnost duha. Ko so namreč ljudje, zlasti mali hranilci, zvedeli za polom dotične banke, so navallili tudi na druge banke in so zahtevali svoj denar nazaj. Takrat pa so se pod vodstvom »angleške banke« združile vse banke in so sklenile izplačati vse vloge na zahtevo vlagateljev do vinarja. Tudi vrednostne papirje so ljudje razprodajali, toda banke so kupile vse. Končno banke niso imele več drugačnega denarja na razpolago kakor bakrenega, ampak izplačevale so še vedno vsako zahtevano vsoto — in to je pomagalo! Ljudje so rekli: Saj le ni tako hudo in so začeli denar zopet vlagati, s tem pa je bila stvar zopet v redu, ker so se bančne blagajne začele zopet polniti.

Poslužujte se za oglašanje
»Jugoslovana«!

Rekord letalec na »katapult«.

Na velikih ladjah imajo posebne priprave (»katapulte«), s katerim poganjajo letala v zrak, da dobe zadosten zalet. Na ladji »Bremen« so se dvigali letalci že 2200 kilometrov pred Newyorkom. — Na sliki vidimo zgoraj letalca Blankenburga (na levi) in telegrafista na letalu Kirchhoffa.

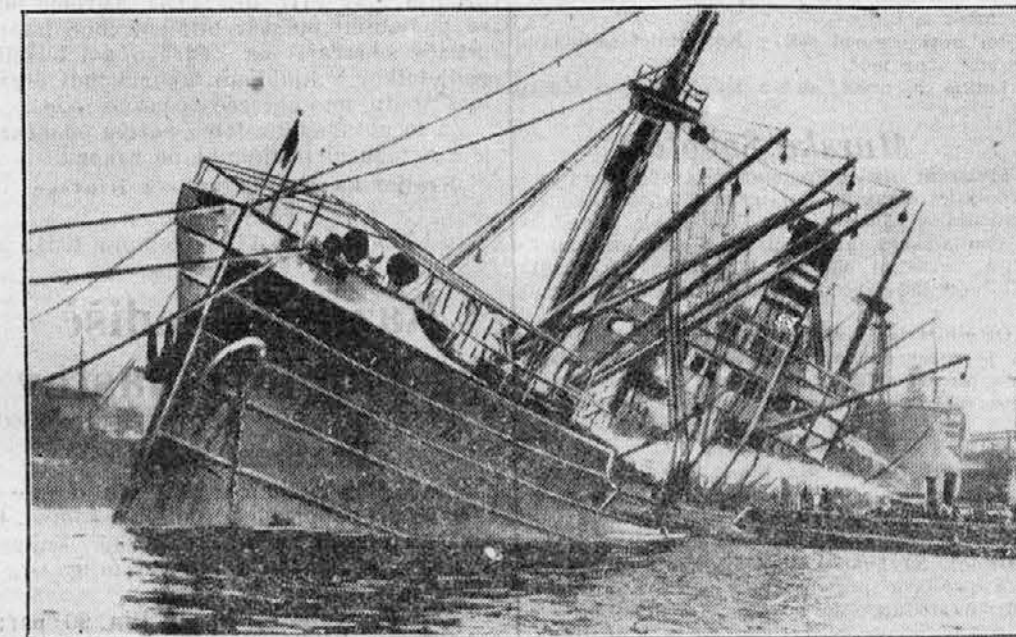
Rudokop za dijake.

V kletah pod poslopjem tehnične visoke šole v Charlottenburgu (pri Berlinu) so napravili umeten rudokop z rovi in z vsemi rudarskimi napravami, da dijaki-rudarji lahko na modelih vidijo, kakšen je pravi rudokop. Na sliki vidimo vhod v »umetni« rudokop.

Angleški zrakoplov »R 100«.

Angleška vlada je prodala zrakoplov »R 100«, da zniža izdatke v državnem proračunu. Stroški za vzdrževanje zrakoplova so znašali na leto do 30 milijonov dinarjev.

Požar na parniku »Ulanga«.

V pristanišču v Antwerpnu se je vnel ogenj na parniku »Ulanga«. Ogenj so pogasili z velikim naporom, da so rešili tovor.

Oživljanje mrtvih udov

V mrtvašnicah, kjer hranijo človeška trupla v znanstvene namene, dandanes »operacije« na truplih niso nič nenavadnega. Od trupel odsekavajo n. pr. prste in prsti »žive«, če jim dovolj svežo kri, ko truplo v rakvi pod zemljo trohni, rastejo v laboratoriju nohti na prstih naprej, kakor da so prsti še živi. Profesor Kravkov je ohranil prste »žive« nad leto dni; prsti so bili vedno nekaj toplejši, kakor njihova okolica, če pa so jim vbrizgali pod kožo neko posebno sredstvo, so se začeli prsti celo potiti! Žile v »mrtvem« prstu so se širile in zoževale, truplo pa je ležalo že nad 1 leto v grobu. To se pravi, da v posameznih organih življenje še tli naprej, treba ga je le vzdrževati. Mrličem so iz grl izvabili celo glasove, tako da dandanes ni nič več čudnega, če »mrtvi« govorijo.

Profesor Pollak pa poskuša oživljati oči. Kmalu po smrti izkoplje s finimi instrumenti oko iz očesne votline z vsemi žilicami vred. Oko položi na mizo. V glavno žilo vbrizgava nato neko toplo tekočino. Ne traja dolgo in oko začne znova »živeti«. Na draženje z naznimi kemikalijami se začne zenica širiti in zoževati, pa tudi žile v očesu delujejo.

Podobne poskuse je delal že pred leti sedanjí profesor v Chikagu Koppányi. Temu se je posrečilo, da je »presadil« oko neke živali v očesno duplino druge živali, kjer se je oko res tudi prijel. Vprašanje pa je, če tako presajeno oko tudi kaj vidi. Če pa bo oživljanje mrtvih oči tako napredovalo, kakor zaenkrat kaže, potem po mnenju nekaterih učenjakov ni izključeno, da bodo slepecem dajali vid s presajenimi oživljenimi očmi...

»Bad John Hall«

Te dni je umrl v Ameriki glasoviti razbojnik »Bad John Hall«. Zapustil je tri žene in 30 otrok.

Kljub svojemu znanemu razbojniškemu življenju je ta mož dosegel v državi Kentucky visoko službo policijskega šefa in sodnika. Za to kariero se je moral zahvaliti večne stroške, ki so ji jih nalagali nešteti procesi proti temu razbojniku, ki so pa vsi potekali brezuspešno, tako da ropar ni bil nikoli zaprt.

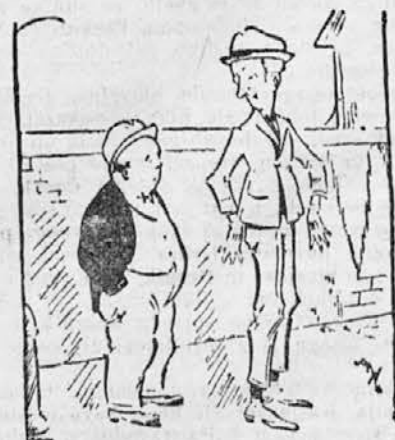
Ko so ga bolnega prepeljali v bolnišnico, ni hotel za nobeno ceno odložiti svojega jeklenega prsnega oklepa in tudi svojih pištol ni dal iz rok. Ko pa je umrl, niso niti njegovi najboljši prijatelji vedeli, da ima — tri žene in tri rod-bine, a vsako v drugem kraju. Žene so se spoznale šele pri pogrebu.

Za kratek čas

Krčmar Kislež pride k vinotrcu Sladežu:
»Prosim, ali bi dobil pri vas judovsko vino?«
»Kakšno vino pa je to?«
»Nekrščeno.«

*

Humor.

»To obleko je izdelal najboljši krojač.«
»Za koga?«